

INHOUDSOPGAVE

15.000 ONGEKENDE AMSTERDAMMERS

GROET	4
<i>Bram Tak, Kerk en Wereld</i>	
INLEIDING	6
<i>Evelyn Schwarz, Het Wereldhuis</i>	
HOOFDSTUK 1	10
ARBEIDSMIGRATIE	
HOOP	13
<i>Cor Ofman, Het Wereldhuis</i>	
ACTIVITEITEN IN HET WERELDHUIS	18
<i>Evelyn Schwarz, Het Wereldhuis</i>	
ONE DAY OF MY LIFE IN AMSTERDAM	22
<i>Coring de los Reyes, domestic worker</i>	
UNION OF MIGRANT DOMESTIC WORKERS	26
<i>Miss Vi, domestic worker</i>	
DANSEN MET 'LOS RAICES DEL ECUADOR'	30
<i>Interview met Edison Brito, dansleraar</i>	
CHINESE ARBEIDSMIGRATIE	33
<i>Interview met Pauline Yick, Internationale Organisatie Migratie</i>	
HOOFDSTUK 2	40
BASISRECHTEN	
RECHTEN WAAR IEDER PERSOON RECHT OP HEEFT	43
<i>Joëlla de Jong, advocaat</i>	
TOEGANG TOT ZORG IS IEDERS RECHT	48
<i>Myrthe van Midde en Magreet Kroesen, Dokters van de Wereld</i>	

ARBEIDSMIGRANTEN ZONDER PAPIEREN IN DE HUISARTSPRAKTIJK <i>Jan Dijk, huisarts</i>	54
RECHT OP AANGIFTE <i>Caroline Otieno, journalist</i>	56
HOOFDSTUK 3 NOODHULP	60
WOENSDAG: SPREEKUUR NOODHULP IN HET WERELDHUIS <i>Evelyn Schwarz, Het Wereldhuis</i>	62
PRAKTIJKVOORBEELDEN UIT DE NOODHULP <i>Cor Ofman, Het Wereldhuis</i>	73
PASTOR IN THE HOUSE <i>Magrietha Reinders, Protestantse Kerk Amsterdam en VPSG</i>	76
HOOFDSTUK 4 SAMENWERKING	78
GEEF NIET OP! <i>Petra Schultz, ASKV Steunpunt Vluchtelingen</i>	82
SLACHTOFFERS VAN MENSENHANDEL <i>Julia Tchikateva, Coördinatiepunt Mensenhandel</i>	86
MINDERJARIGE JONGEREN <i>Frans Rademaker, Het Wereldhuis</i>	90

BIJBELSE BRONNEN

Bram Tack

Voorzitter Kerk en Wereld

Kerk en Wereld initieert en subsidieert projecten op het grensvlak van geloof en samenleving, www.kerkenwereld.nl

De grote thema's van de joods-christelijke traditie raken direct aan het welzijn elk individu. In het eerste scheppingsverhaal wordt elk kind, elke vrouw, elke man getekend als beeld van God. Zo gezien heeft elk individu zijn of haar oorsprong in de hemel. Het tweede bijbelboek Exodus vertelt over de bevrijding van Gods volk uit Egypte en vormt vele eeuwen later een inspiratiebron om niet te berusten in het onrecht van uitbuiting en onderdrukking, uitsluiting en de negatieve effecten van globalisering. De opstanding van Christus uit de dood, zijn genezingen en zijn vasthoudende verwachting van een nieuwe toekomst laten Gods betrokkenheid zien bij het aardse welzijn van mensen. Humaniteit, de bewogenheid van mens tot mens en de inzet voor gerechtigheid zijn onlosmakelijk verbonden met de bijbelse traditie.

PROTESTANTSE DIACONIE AMSTERDAM

Met de inspiratie van deze bronnen heeft de Diaconie van de Protestantse Kerk Amsterdam zich het lot aangetrokken van de duizenden mensen zonder geldige papieren in onze hoofdstad. Zij komen meestal van elders en hebben hun woonplaats verlaten op zoek naar veiligheid, een beetje welvaart of een nieuw bestaan. Elk van hen heeft zijn of haar eigen verhaal en wie hun vertrouwen wint en kan luisteren hoort over dreiging, geweld, armoede en mensenhandel. Gezamenlijk vormen deze mensen de bevolking van een kleine stad en ze dragen flink bij aan de hoofdstedelijke economie, maar officieel bestaan zij niet.

OPEN DEUR

Het bestuur van Kerk en Wereld heeft met respect en bewondering kennisgenomen van Het Wereldhuis en de initiatieven daaromheen. We steunen de

diaconale professionals en vrijwilligers van harte in hun inzet voor deze groep medemenssen. We zijn ervan overtuigd dat dit initiatief van grote waarde kan zijn voor diegenen die de weg naar dit huis kunnen vinden: een open deur in een ongestuvrijde samenleving, een luisterend oor na jaren van zwijgen, een gesprek over rechten midden in de rechteloosheid. Gelukkig staat dit Wereldhuis niet op zich zelf, maar gaat het hand in hand met andere projecten op humanitair, cultureel, juridisch en medisch vlak.

TEKEN VAN HOOP

Al deze initiatieven samen kunnen het probleem van de ongedocumenteerden niet definitief oplossen. Daarvoor zou een minimum aan vrede, recht en welzijn voor ieder mens bereikt moeten worden en zelfs dat minimum lijkt een onrealistische droom. Maar stappen naar erkenning kunnen wel gezet worden. Wie zich laat inspireren door het gezicht van de ander, door de joods-christelijke traditie of door een andere levensovertuiging, door humanisme of verlangen naar recht, die geeft niet op!

Samen met andere organisaties kan dit Wereldhuis bijdragen aan het zichtbaar maken van mensen die onzichtbaar zijn, aan hulp op kleine schaal en aan het verbeelden van het appèl om niet te berusten. Zo vormt dit huis een teken van hoop.

INLEIDING

15.000 ONGEKENDE AMSTERDAMMERS

WAAROM?

‘Het is niet eerlijk dat wij in de gevangenis worden gezet en uitgezet zonder dat we een misdaad hebben gepleegd. We werken hard!’

Michael John, loodgieter en schoonmaker

Waarom is een bestuursrechtelijke overtreding – want meer is het verblijf in Nederland zonder een geldig verblijfsdocument niet – de laatste jaren tot een zo prominent thema geworden voor media, politiek en publieke opinie? Waarom zoekt Nederland met haar radicale handhaving van de wet op bajesboten en in uitzetcentra de grenzen op van Europese verdragen en van onze beschavingsnormen? Waarom lezen wij zoveel over illegale criminelen en zo weinig over irreguliere arbeidsmigranten? Mensen die - zonder enige opbouw van sociale rechten - in vele Amsterdamse huishoudens bedden verschonen, vloeren dweilen, ramen lappen, kinderen van school halen en zo de economie van Nederland ondersteunen en het twee verdienschap mogelijk maken.

WERELDHUIS

Negen maanden geleden heeft Het Wereldhuis haar deuren geopend. Met dit huis, dat onderdeel uitmaakt van het Protestantse Centrum Amsterdam, wil de Protestantse Diaconie Amsterdam een plek bieden aan migranten. Een veilige plek waar zij terecht kunnen voor informatie, advies, noodhulp, scholing, ontmoeting en ontspanning. Het Wereldhuis is een plek waar ook voor mensen met papieren veel te leren valt. De mensen die actief betrokken zijn bij Het Wereldhuis hebben inmiddels een eerste indruk gekregen van het ongedocumenteerde leven in Amsterdam. De waarom-vragen van hierboven dringen zich sindsdien steeds dwingender aan hen op.

DIVERSE GROEP

Het Wereldhuis gebruikt de naam ‘ongedocumenteerden’ voor alle migranten uit landen buiten de Europese Unie, die niet over een verblijfs-

en werkvergunning beschikken.

Ongedocumenteerd zijn heeft veel schakeringen. Het kan gaan om:

- mensen in afwachting van hun papieren
- uitgeprocedeerde vluchtelingen
- irreguliere arbeidsmigranten die soms wel en soms even geen toeristenvisum bezitten
- witte illegalen die jarenlang met een sofinummer hebben gewerkt
- ex-studenten en ex-aupairs die na afloop van verblijf nog een tijd hier blijven werken
- huwelijkspartners voor wie geen verblijfsvergunning is aangevraagd
- slachtoffers van mensenhandel

Ongedocumenteerden vormen geen constante groep. Velen zijn op doortocht. Ze migreren na enkele jaren terug naar hun land van herkomst of gaan naar een ander Europees land. Het aantal van 15.000 ongekende Amsterdammers is gebaseerd op schattingen. Arbeidsmigranten vormen onder de ongedocumenteerden veruit de grootste groep. Een schatting in de nasleep van het generaal pardon is dat circa 90% van alle ongedocumenteerden nooit asiel hebben aangevraagd. Ze kwamen als (tijdelijke) arbeidsmigrant en niet als vluchteling naar Nederland.

HELPEN WAAR GEEN HELPER IS

De Protestantse Diaconie Amsterdam ondersteunt van oudsher mensen die nergens anders terecht kunnen voor hulp. Voor een bijdrage uit het diaconale budget voor individuele kortstondige financiële hulp komen alleen zij in aanmerking die geen beroep kunnen doen op andere noodvoorzieningen.

Sinds een aantal jaren blijkt dat bijna uitsluitend ongedocumenteerden financiële noodhulp van de Diaconie ontvangen. Voor anderen is altijd wel een ander fonds of een gemeentelijke regeling te vinden. Dat was reden voor de Diaconie om een speciaal spreekuur op te zetten voor ongedocumenteerden. Eerst gebeurde dit in het Kerkhuis in Amsterdam-Zuidoost. Door haar contacten met migrantenkerken was het Kerkhuis voor migranten gemakkelijk te bereiken.

Maar de opzet van het Kerkhuis - een adviescentrum voor migrantenkerken - strookte niet met de dynamiek van een spreekuur. Het pand barstte tijdens het wekelijks spreekuur bijna uit zijn voegen. Het idee voor een nieuw huis, een nieuw project, was geboren: Het Wereldhuis.

SIGNALEREN DOOR TE HELPEN

Wie ongedocumenteerden helpt kan veel leren over de rafelranden van onze samenleving. Uit individuele, verborgen noden blijken vaak structurele problemen.

Die problemen en signalen willen wij graag met u delen.

In deze bundel leest u wat wij tot nu toe te weet zijn gekomen. Wij hebben

daarbij het ongemakkelijke en ook zekere vermoeden nog lang niet alles te weten. Er zijn nog veel mensen ongekend in onze stad. Mensen die onrecht en uitbuiting, geweld en onderdrukking moeten ondergaan. Mensen die erop wachten om gekend te worden.

MIGRATIE ALS GEVOLG VAN GLOBALISERING

‘We have inherited a large house, a ‘world house’ in which we have to live together.’

Met deze woorden voorzag de theoloog en burgerrechtenactivist Martin Luther King al in 1967 de gevolgen van de wereldwijde globalisering. Mensen vertrekken op zoek naar een beter leven. Migratie zal zich maar moeilijk tegen laten houden, ongeacht hoe hoog de drempels zijn die worden opgeworpen. We zullen het in een globale samenleving met elkaar moeten doen. Kerken zijn van oudsher de plek waar migranten kunnen schuilen. Aansluitend bij de woorden van Martin Luther King heeft Het Wereldhuis haar naam gekozen.

VIER HOOFDSTUKKEN

De ervaringen van de medewerkers van Het Wereldhuis, van onze netwerkpartners en vooral van migranten zelf zijn ondergebracht in vier hoofdstukken:

- 1.** De meeste ongedocumenteerden komen naar Nederland om er te werken. Over de achtergronden van deze arbeidsmigratie leest u in hoofdstuk 1.
- 2.** Wie ongedocumenteerd in Nederland verblijft heeft een aantal rechten. Over deze basisrechten leest u in hoofdstuk 2.
- 3.** Ongedocumenteerden leven voortdurend met de dreiging in acute nood-situaties terecht te komen. Over noodhulp leest u in hoofdstuk 3.
- 4.** In het laatste hoofdstuk komen enkele samenwerkingspartners van het Wereldhuis aan het woord, die ook actief zijn in de ondersteuning van ongedocumenteerden in Amsterdam.

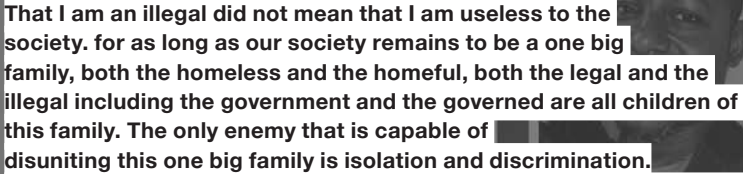
WRITERS WITHOUT PAPERS

In deze bundel zijn ook de inzendingen opgenomen die zijn ingestuurd voor de eerste ‘Writers without papers award’. Een schrijfwedstrijd voor ongedocumenteerden georganiseerd door Het Wereldhuis. Deze bijdragen zijn integraal opgenomen.

Evelyn Schwarz

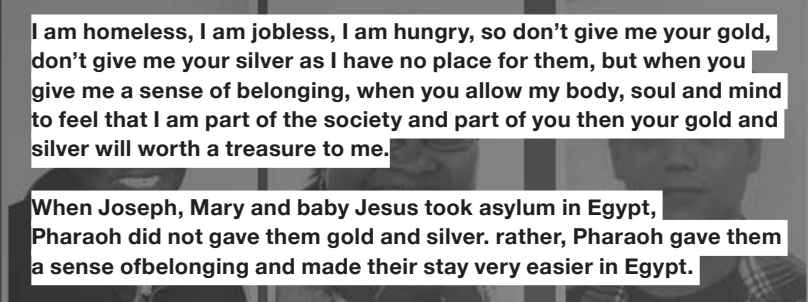
*Werkzaam bij de Protestantse Diaconie Amsterdam
en projectleider van Het Wereldhuis*

*One society for us all,
sense of belonging to us all*

That I am an illegal did not mean that I am useless to the society. for as long as our society remains to be a one big family, both the homeless and the homeful, both the legal and the illegal including the government and the governed are all children of this family. The only enemy that is capable of disuniting this one big family is isolation and discrimination.

And the only weapon to defeat this monster of an enemy is giving the sense of belonging to each one from each one.

I am homeless, I am jobless, I am hungry, so don't give me your gold, don't give me your silver as I have no place for them, but when you give me a sense of belonging, when you allow my body, soul and mind to feel that I am part of the society and part of you then your gold and silver will worth a treasure to me.

When Joseph, Mary and baby Jesus took asylum in Egypt, Pharaoh did not gave them gold and silver. rather, Pharaoh gave them a sense of belonging and made their stay very easier in Egypt.

The isolation and discrimination against the homeless, the drug addicts and the illegal aliens by the society which is sponsored by the government. of the day drives them more into seeking for a sense of belonging from unexpected places, even if that place includes them to ally with the government oppositions.

Not until this has been taken care of, the law of equal justice for all in a free society will remain nothing but a fleeting illusion to be pursued but never to be attained.

Gideon Anaoara

ARBEIDSMIGRATIE

MIGRATIE IS VAN ALLE TIJDEN

In het eerste hoofdstuk van dit boek komen irreguliere arbeidsmigranten aan het woord. Zij vertellen over hun leven in Amsterdam. Als schoonmaker of als dansleraar werken zij aan de realisatie van hun dromen. Hun migratie naar Amsterdam is deel van hun weloverwogen carrièreplanning. Vaker dan we misschien denken slagen zij in hun planning. Deze indruk heeft ook Pauline Yick van het IOM, de Internationale Organisatie voor Migratie, die in haar spreekuur Chinese migranten ontmoet die terug willen keren naar hun thuisland.

'Migration started from the beginning of time, people moving and changing their location for centuries now. More recently, after the second world war, large numbers of Europeans moved to the United States of America mainly due to economical reason. They were not treated like criminals for migrating, nor were they detained for months either. Rather they were welcomed and the necessary provisions were made for them to adjust and integrate into the American society. Wherever you go on this globe, you will notice the influence, and contribution of migrants to their place of residence.'

Kennedy Iheukwumere

Kennedy Iheukwumere brengt onder woorden wat ook andere irreguliere arbeidsmigranten in Het Wereldhuis vaak benadrukken: migranten leveren een belangrijke bijdrage aan de economie. Hier in Nederland, waar zij door hun werk de productiviteit verhogen, en in hun thuisland dat zij financieel ondersteunen.

Migratie is van alle tijden en haast niet tegen te houden. Ook buiten Het Wereldhuis wordt deze mening gedeeld. Zo merkt migratieonderzoeker Hein de Haas in het NRC van 11 april 2009 op:

'Rijke landen trekken migratie aan. Zolang we welvarend blijven is het onvermijdelijk. Leg je erbij neer. Illegale migratie bestaat en wordt in hoge mate getolereerd. Het is smeerolie voor de economie. (.....) Het Nederlandse vreemdelingenbeleid heeft effect, maar dan wel een averechts effect. De kosten en risico's voor migranten nemen enorm toe. Daardoor groeit de neiging om zich permanent in Europa te vestigen. (.....) Illegale

migranten zou je een gefaseerde toegang tot vestigingsrechten kunnen bieden. Zorg ervoor dat deze mensen integreren.'

Hein de Haas, NRC 11 april 2009

OP ZOEK NAAR EEN BETER LEVEN

Vanuit zijn standpunt als ongedocumenteerd migrant uit Afrika geeft Kennedy Iheukwumere een aantal beleidsvoorstellen:

'The funds being allocated for building new prisons and detention centers could be rechanneled to improving and protecting the lives of migrants, through access to jobs, training, and schooling for migrants, who are already inside, and living in the country. An immigrant with a steady and regular income could help or extend financial assistance to family members in Africa. This assistance could be compared to the micro credit system of tradin which could reduce and minimize the present numbers of migrants trying to immigrate to Europe from Africa. So you could save some innocent souls from the waves of the high seas in Morocco, Italy and Spain. Peace and God bless.'

Kennedy Iheukwumere

Het enige wat migratie terug zou kunnen dringen volgens Kennedy zijn betere economische condities in de thuislanden van de migranten. Daarvoor zouden we moeten toegroeien naar een wereldwijde economie die eerlijker uitpakt voor arme landen. Het zou ook helpen als Afrikaanse regeringen zouden investeren in de infrastructuur van hun landen. Als zij kleinschalige ondernemingen van hun burgers zouden ondersteunen in plaats van zaken te doen met grote buitenlandse investeerders. Dan pas zouden de redenen om te vertrekken, elders in de wereld te gaan werken en daarmee het beste te zoeken voor jezelf, je kinderen en je volk, afnemen.

Evelyn Schwarz

*Werkzaam bij de Protestantse Diaconie Amsterdam
en projectleider van Het Wereldhuis*

Destiny Sojourners
A tribute to African migrants

From the shores of Africa
The land of untapped opportunities
They all fled, not all made it though
Many died in the arid desert

Others pray to ocean fishes
Driven by wars, poverty and abject squalor
Then unjust causes
Acts of man's inhumanity to man

Seeking in the face of grave danger
New hope and progress
To the human race
Unlike the slave of old

None was forced out in chains
Yet everywhere they are in chains
chains of lack and shelter
Chains of destitution

Chains of insecurity
Hunted at home and abroad
Sleepless nights of tears
Oh the wretch of the earth

Don't kick them out beloved
Accept them to your fold
For all men are strangers on earth
All are but Flowers of grass

To them a helping hand lend
Be a bridge builder
Like George Washington Carver
Martin Luther King and Nelson Mandela

And place your name in the annals of history
Be a Dorcas, be another mother Theresa
Man is never happy, except when he gives happiness unto another
Teach her how to bake bread

Give him a fishing net
So that they can put a meal on their table
And a place to lay their head

Dejected but not forsaken sojourners arise
Destiny sojourners arise and shine
For your light is come.

Nelson Iwejua

HOOP

Cor Ofman

*Werkzaam voor de Protestantse Diaconie Amsterdam
en verbonden aan Het Wereldhuis*

KEEP HOPE ALIVE

'Keep hope alive', stond er op een T-shirt dat ik in 1988 meenam na een rally van dominee Jesse Jackson in Chicago. In deze stad, zijn thuisbasis, deed hij een poging om met zijn Regenboogcoalitie en zijn beweging 'People United to Serve Humanity' kansloze, voornamelijk zwarte jongeren meer kansen te geven op scholing en een plaats op de arbeidsmarkt. 'You are somebody', was zijn credo. Je kunt worden wie je bent. Hij had de fakkel van de hoop overgenomen van Martin Luther King, van wie hij in 1968 een van de jongere medewerkers was. Hoop als actieslogan, niet als berusting. 'Verbeeld ik het mij maar', vroeg een blanke zakenman, 'of lopen de negers vandaag rechterop dan vroeger?' ¹⁾

'Ik hoeft je niet te vertellen dat wij bij je zijn, overal. Maar ook al zijn wij er niet - God zal voor je zorgen'. Dat was de bemoediging die Mother Pollard aan Martin Luther King meegaf toen hij bang was voor de bedreigingen die hij dagelijks meemaakte. 'Dit geloof verandert de wervelwind van de wanhoop in een warm, levenwekkende bries van hoop.' ²⁾

SNAAR VAN DE HOOP

Hoop was het handelsmerk van Martin Luther King. Hij refereert ergens aan een schilderij van Watts, waarop een muzikant tokkelt op de laatste snaar van zijn instrument die nog over is. De snaar van de hoop.

Hoop is wat mensen overeind houdt. Met name degenen die in allerbelabberdste omstandigheden proberen te overleven. Ze zoeken vanuit Afrika hun heil in Europa en ze laten zich uiteindelijk door geen enkele omheining weerhouden. 'Bushfalling', noemt de Amsterdamse hoogleraar culturele antropologie Peter Geschiere het. 'De toestroom van immigranten naar Europa zal in de toekomst dan ook moeilijk af te remmen zijn. Des te belangrijker wordt het om verder naar mogelijkheden te zoeken om die institutioneel in te bedden. (...)

Globalisering, het toverwoord van onze tijd als economisch ideaal, betekent mobiliteit, niet alleen van producten en beelden, maar ook van mensen. Dat zal moeilijk te stoppen zijn.’³⁾

HULP BIEDEN

Een deel van deze migranten weet Het Wereldhuis in Amsterdam te vinden, dat onderdeel uitmaakt van het Protestants Centrum Amsterdam. Het is opgezet door de Protestantse Diaconie Amsterdam. Een instelling van barmhartigheid opgericht in 1578, in de tijd van de reformatie, toen protestanten zich losmaakten uit de katholieke kerk en zelfstandig verder gingen.

De Protestantse Diaconie doet minder aan bedeling, maar zoveel te meer aan mensen leren elkaar te helpen. Als er al sprake is van noodhulp dan moet het merendeel komen van andere fondsen en middelen dan die van de Diaconie zelf. In de praktijk werkt dat ook zo. Naast het Aidsfonds, die ongedocumenteerden met HIV helpt met een ‘bed, brood, bad’ ondersteuning en de Nierstichting die een bijdrage geeft aan nierdialysepatiënten zonder verblijfsstatus, is vooral de burgerlijke gemeente hoofdverstrekker van een bijdrage voor hen die een procedure in gang hebben gezet voor een verblijfsvergunning op grond van medische behandeling. Opmerkelijk is dat die bijdrage niet komt uit een of andere ‘zorgpot’, maar van ‘openbare orde en veiligheid’. Niet dat de mensen zonder geldige verblijfspapieren op zich een probleem zouden vormen voor de openbare orde, maar uit oogpunt van volksgezondheid kunnen zij beter niet al te lang rondlopen in de publieke ruimte met bijvoorbeeld open tbc.

STRIJD OM HET BESTAAN

In feite hebben we het over kleine aantallen mensen, die noodhulp nodig hebben. Het gaat om enkele honderden per jaar, die door het vangnet van hun eigen netwerk heen zakken. Voor gezonde migranten is het al moeilijk genoeg om het hoofd boven water te houden in het onderste segment van onze samenleving. Als je ziek bent lukt dat vaak niet meer.

Velen, al dan niet gedocumenteerd, leveren nogal wat goederen en diensten aan onze samenleving zonder dat we het merken. Veel ‘domestic workers’, hulpen in de huishouding, overleven ternauwernood omdat ze niet alleen voor zichzelf moeten zorgen, maar ook nog de verantwoordelijkheid hebben voor een aanvulling op het inkomen van familie in de landen van herkomst. Relatief weinigen hebben zich hier voorgoed gevestigd. Filipijnse en Latijns-Amerikaanse ‘domestic workers’ zijn hier vooral om hun kinderen in de landen van herkomst een goede opleiding te kunnen bieden en nog wat geld te sparen voor de oude dag. Bijeenkomsten in Het Wereldhuis geven de migranten niet

alleen inzicht in de rechten en plichten binnen de Nederlandse samenleving, ze maken ook zichtbaar hoe slecht de omstandigheden zijn waaronder ze hier moeten zien te overleven.

INFORMELE ECONOMIE

We kunnen op twee manieren aankijken tegen de aanwezigheid van de ongedocumenteerden. Ervoor zorgen door scherpere controle en het aanhouden van mensen door de politie dat zij worden opgepakt en opgesloten in detentiecentra, totdat gedwongen uitzetting kan worden gerealiseerd. Dat komt stoer over, maar kost de samenleving een lieve duit. Van de detentiekosten van één ongedocumenteerde zouden er twintig mee kunnen helpen de informele economie gaande te houden, die in feite de formele economie in staat stelt te functioneren. Als alle ongedocumenteerde arbeidskrachten een maand zouden staken, zou dat wel eens grote gevolgen kunnen hebben voor onze samenleving.

Zou het niet verstandiger zijn om te kijken hoe ongedocumenteerde arbeid kan worden omgezet in een meer geformaliseerde arbeidsrelatie. Dan snijdt het mes aan twee kanten. Er kan worden afgesproken dat iemand een arbeidscontract met een beperkte duur krijgt. Dat kan één jaar zijn of vijf jaar. De betaling kan deels in de vorm van spaarloon worden uitgekeerd bij vertrek naar het land van herkomst.

DESPERADO'S OF ESPERADO'S?

Zo'n vorm van regularisatie zal op zich het fenomeen van de 'bushfallers' niet stoppen. Peter Geschiere noemt ze 'een soort desperado's die koste wat kost weg willen'. Hij heeft het dan over de situatie in Kameroen. Ik heb het niet over de desperado's, maar – mocht dat woord bestaan – over 'esperados'. Mensen die leven uit de hoop dat hun leven en dat van hun kinderen kan worden verbeterd door een tijdelijk verblijf in West-Europa. Zij hopen dat zij in relatief korte tijd met geld en kennis kunnen terugkeren naar hun land van herkomst. Er zijn er nog al wat die zich in Nederland allerminst thuis voelen. Ze zijn ontheemden, op zoek naar een beter bestaan, maar met het doel om terug te keren als de situatie in eigen land verbetert. Nu wordt de situatie gekenmerkt door bewust in stand gehouden armoede in de Derde Wereld, door regeringen die uit zijn op eigen gewin en door andere machten uit het Westen, maar ook uit China, die heersen door te verdelen. Zo blijven dictators in het zadel en worden de allerarmsten met hulpprogramma's nauwelijks bereikt. Er is al eens becijferd dat de financiële bijdragen van Ghanezen in Nederland aan hun landgenoten in Ghana een veelvoud is van de ontwikkelingssamenwerking die volgens de officiële kanalen wordt gedistribueerd.

VOLHOUDEN

Misschien doen we er goed aan om de positieve kanten van migratiestromen aan de orde te stellen. We kunnen vanuit Het Wereldhuis constateren hoeveel mensen uitstekend in staat zijn voor zichzelf te zorgen en voor hun familie ver weg, in Afrika, Azië of Latijns-Amerika. Soms met wegcijferen van zichzelf. Veel mensen geven geen krimp. Het zijn sterke mensen, anders hielden ze het niet zo lang vol. Tien tot twintig jaar vaak zonder in al te grote problemen te komen. Veel mensen uit de formele economie maken gebruik van deze harde werkers uit de informele sector. Artsen, zakenlieden, advocaten; de gegoede burgerij, met een nanny die zeven dagen per week 24 uur klaarstaat. Goedkope 'domestic workers' zijn voor deze mensen een uitkomst. Zij verdienen vaak de voorkeur boven 'witte werksters', die nauwelijks te vinden zijn en die je ook nog eens moet doorbetalen in de vakantie en bij ziekte.

GERUISLOOS INVOEGEN

In de Gouden Eeuw vonden jaarlijks duizenden arbeidsmigranten de weg naar Amsterdam. Ze voegden zich nagenoeg naadloos in de zich uitbreidende stad. Ze waren hard nodig vanwege hun kennis en werkkracht. Het aantal lidmaten van de Lutherse Kerk steeg tussen 1663 en 1700 met meer dan 25.000 migranten uit Duitsland en de Scandinavische landen. ⁴⁾

In feite voegen de afgelopen dertig jaar in Amsterdam 25.000 christelijke migranten zich geruisloos in onze samenleving in. Al zingen en bidden ze soms wat luid in hun eigen taal. Maar dat deden de Lutherse nieuwkomers indertijd ook. ⁵⁾

1) Martin Luther King, *Waarom wij niet langer kunnen wachten*, Amsterdam 1964, pag. 139.

2) Martin Luther King, *Wandelt in de liefde*, Arnhem 1964, pag. 186.

3) Peter Geschiere, 'Bushfaling: jagen in rijke landen', in *De Linker Wang*, november 2008.

4) Erika Kuijpers, *Migrantenstad, immigratie en sociale verhoudingen in 17e-eeuws Amsterdam*, Hilversum, 2005

5) Erika Kuijpers, a.w., pag. 325: 'In het algemeen maken de vrouwen veel te veel kabaal tijdens de diensten.'

ACTIVITEITEN IN HET WERELDHUIS

Evelyn Schwarz

*Werkzaam bij de Protestantse Diaconie Amsterdam
en projectleider van Het Wereldhuis*

TWEE WERKVELDEN

‘I long to let my light shine. There are so many places I can not let my light shine. I long for a opportunity to be free and take away fear. In my own country I was a leader of 80 children.’

Sunny

‘I was a mechanic and here I’m reduced to a baby. I want to do something.’

Moussa

Deze twee arbeidsmigranten geven aan waarom zij actief zijn in Het Wereldhuis. Daar kunnen zij kanten en talenten van zichzelf laten zien, die in hun dagelijks leven vaak onderbelicht blijven. Wekelijks komen er circa 120 cursisten naar uiteenlopende bijeenkomsten, zoals taal- en computercursussen. Daarnaast zijn er ook tijdelijke cursussen zoals ‘Redocumented’, waarin mensen leren werken met fotografie en lay-out. De pastorale gespreksgroep ‘Soul at Work’ was bedoeld als een tijdelijk aanbod maar gaat verder als een vaste groep. Ook zijn er wekelijkse open-activiteiten, waarvoor geen inschrijving nodig is, zoals kunstles of het naaiatelier. Tenslotte zijn er de maandelijks open-bijeenkomsten, zoals de voorlichtingsavonden over basisrechten, maar ook feesten.

BEZOEKERS MET EEN DRUKKE AGENDA

De meeste bezoekers van groepsactiviteiten zijn werkzaam in particuliere huishoudens, als domestic worker hebben ze een druk arbeidsleven.

Omdat zij overdag, vaak ook zaterdag, werken vinden de meeste activiteiten in de avonden en in het weekend plaats. De motivatie om deel te nemen aan activiteiten van Het Wereldhuis is groot omdat mensen graag eens iets anders doen dan schoonmaken, iets dat hoofd en hart aanspreekt, wat herinnert aan talenten en vakmanschap van vroeger.

GEVARIEERD GEZELSHAP

Een doordeweekse avond in Het Wereldhuis. Langzaam druppelen de eerste mensen binnen. Ze gaan nog even in de woonkamer 'Accra' zitten voor hun lessen beginnen. Ze maken een praatje of checken hun mail. Alle leeftijden zijn vertegenwoordigd, maar de meerderheid is tussen de 25 en 35 jaar. Een kind dwarrelt rond. Haar moeder heeft net een artikel geschreven op de computer en geholpen met het bereiden van een maaltijd voor de de groep van buddies. Moeder en kind gaan nog een hapje mee-eten en dan snel naar huis, naar bed. Afgaande op namen en gezichten komen de mensen uit Zuidoost-Azië (de Filippijnen), uit Latijns Amerika en Afrika: van Marokko tot Centraal- en vooral West-Afrika. Er klinkt Engels, Spaans en Nederlands door elkaar.

VERTROUWD MAAR ANONIEM

Bezoekers van Het Wereldhuis voelen zich thuis in het gebouw. Dat blijkt uit de manier waarop men voor elkaar de deur open houdt, men elkaar met een grapje begroet en een kop thee aanbiedt. Er is een gedeelde zorg voor een schoon en goed ingericht pand. Vrijwilligers hangen schilderijen op, vullen de afwasmachine en brengen kleding mee om uit te delen. Men voelt zich thuis in Het Wereldhuis, maar men zorgt vaak tegelijk dat men niet traceerbaar is. Deelnemers van de vaste lessen geven hun mobiele telefoonnummer om bereikbaar te zijn voor hun docent. Hun volledige naam, adres, leeftijd of afkomst registreren wij niet. De meesten zijn serieus in hun studie. Voor de lessen is er een wachtlijst en wie twee keer niet op de les verschijnt moet zijn plek afstaan aan een ander. De openheid over de eigen situatie onderling is groot. Veel migranten hebben de ervaring dat deze openheid vruchten kan opleveren. Wie zijn zorgen deelt over het verlies van woonruimte kan misschien een onderkomen bij iemand anders vinden. Veel hulpvragen worden onderling opgelost. Bezoekers komen pas naar het noodhulpspreekuur als de sociale netwerken niet voldoende stevig zijn of het probleem te ingewikkeld is.

EEN HUIS VAN EN DOOR VRIJWILLIGERS

Het Wereldhuis had in de korte tijd van haar bestaan niet zo snel kunnen uitgroeien tot wat zij nu is zonder de inzet van vrijwilligers. Zo geven bijvoor-

beeld vier computerdocenten, tien taaldocenten en een aantal creatieve docenten wekelijks les. Een kring van circa dertig vrijwilligers zorgt voor de facilitaire ondersteuning - van het ontvangen van gasten en het schoonhouden van het pand tot het bereiden van maaltijden. Vrijwilligers, met en zonder verblijfsvergunning, maken Het Wereldhuis tot een gastvrije plek. Vrijwilligers met een Nederlandse achtergrond staan soms versted van de rijkdom aan ervaring die zij ontdekken bij hun cursisten.

‘Het Wereldhuis lachte mij in eerste instantie toe via een lijst van de vrijwilligersorganisatie. Veel plekken waar ik Nederlandse les zou kunnen geven maar mijn intuïtie leidde me naar Het Wereldhuis. Ik vond een plek die openheid en gastvrijheid ademt, waar het lijkt of alles mogelijk is. Ik kwam direct terecht bij een vergadering inclusief heerlijke maaltijd met de Nederlandse docenten, kon een paar vrijdagen meelopen met Marijke en zit nu met een groepje vrouwen op de donderdagmiddag. Het is heel prettig dat we wat het lesgeven betreft helemaal vrij zijn. Ik experimenteer wat, verdiep me in het Nederlands (wat een moeilijke taal zeg) en geniet van de positieve energie van de vrouwen. Er wordt veel gelachen. En ik geniet ook van de warmte en hartelijkheid van Carmen en Evelyn, wat een heerlijke plek om te zijn.’

Joke Muller, taaldocent

Vanaf oktober 2008 mocht ik als docent beginnen in Het Wereldhuis. Dat woord ‘ongedocumenteerden’ had ik gelezen, maar mij ging het om mensen! Daarin ben ik niet teleurgesteld. We hebben het tot nu toe nooit gehad over het niet hebben van documenten. Of het moet de ene keer geweest zijn dat een 16 jarige in ‘mijn’ groep zei niet in Nederland naar school te kunnen, omdat hij dan meteen naar de Filippijnen terug moest. Elke dinsdagavond beginnen we om half acht (op tijd komen is nog wel eens een probleem) met zo’n acht cursisten. Ze zijn goedlachs, vrolijk en werken met inzet! Ze spreken allemaal Engels; dat is voor mij ook makkelijker. Misschien wordt daardoor wat minder snel Nederlands geleerd. Ook in de dagelijkse praktijk van hun werk (schoonmaken, babysitten, au pair) wordt het meest in het Engels gecommuniceerd. Wat willen wij/zij bereiken met het leren van Nederlands? Dat is een vraag, die nog wel eens bij mij opkomt. In deze dinsdagavondgroep ondervind ik belangstelling voor taal, maar ook interesse voor intellectuele ontwikkeling. Wat opleiding en begaafdheid betreft zouden deze mensen zich volgens mij als ze Nederlanders waren in de ‘hogere’ beroepen bevinden.’

Piet Prins, taaldocent

ONE DAY OF MY LIFE IN AMSTERDAM

Coring de los Reyes

TWELVE YEARS AGO

It was in the year 1997 when I first came to Holland. During my first three months I worked in Rotterdam and after that for one and a half year in Laren with an American family. I started my life in Amsterdam in the year 1999 when this American family moved to the Koninginneweg. After a period of another five months they moved back to America. I didn't know where to go then. I had no friends or any contacts with other Filipinos in Amsterdam. But I found my own way and I had several employers.

MY JOB

House cleaning is my main job. I do ironing, washing clothes, cleaning windows, cleaning the bathroom, dusting, vacume cleaning and mopping the floor. I also work as a babysitter during the night and I clean a restaurant and offices during my weekend or in the early morning or late at night.

When I start working I always tell my employer about my status, where I come from and I give a short introduction about my self. When I discuss my work with them I am always profound and detailed. A good communication is very important for a good relationship. My work as a domestic worker is already hard enough and it becomes very difficult if you do not have a good relationship with your employer. I always love my work and I give my full effort so that the amount of money they are paying me is in balance with their satisfaction.

DAILY LIFE

I work from 8am until 6pm so I have to wake up between 6am and 7am to prepare our breakfast and coffee. There is no problem with transportation. There are lots of trams and busses I can take. I have my monthly abonement so I have no fear to ride in a tram and I have always an extra strippenkaart just in case I work in a far place. I work hard and I do it seriously, this is the reason why my employers recommend me to their friends. They hire us because of recommendation and sometimes also because we are cheap compared to other workers in a regular job. They are not paying me when I am sick.

Knowing my rights better I tried to ask for vakantiegeld just for two weeks. It was not easy to ask. You can lose your job or even other jobs if the employers are friends. Not everybody is willing to give vakantiegeld or give you other benefits.

DAILY PROBLEMS

Cleaning is not an easy job but this is the only choice that I have because there are lots of people asking for somebody who can clean. If I am not careful with myself I can become sick because of all the detergents I am using. I also experienced problems with my arms and hands and I got back pain because of the long hours I make. This is the reason why I stopped ironing. I was not abused by any of my employers because I know how to communicate especially when I am right. If it does not work out well I have to stop and find another job. The only abuses I experienced is with my landlord. I am paying my high rent regularly but this landlord is not paying his rent in time. So the deurwaarder came to the house. I had no choice I had to pay a higher rent. It is so difficult to rent something on my own. There is always a middleman or agent and they are the ones who benefit from us.

Opening a bank account is also a problem. Once when I was on my way home somebody robbed me in the street and took all the money I had. I cannot complain to the police due to my situation.

My present employers are all good employers because they understand that I am just a worker and human being like them. They are concerned about my situation. They are all Nederlanders. They also help in reuniting with my family. When it comes to work I am so detailed with them, we discuss what they want and what I have to do within the period of hours that I am working with them. So I have no problems. If I have problems with my family they listen to my stories. They give me sometimes old clothes they don't like anymore and also children clothes.

MY CONTRIBUTION TO THE ECONOMY

For twelve years now I contributed a lot to the economy. With my help my employers can continue their jobs knowing that there is somebody who takes care of their house and also of their children. I also consume during the period of my stay, I buy my basic needs like rice, meat, fish, drinks and other personal needs. So I contribute a lot to this country.

My stay here also gave me a lot of benefits. I had the chance to pay my debts in my home country, to help my children with their education, to help my other families with medical health care, and I have some savings and investments for my self when I go back home. I don't know when I will decide to go back home. What I do know is that I will continue with fighting for our rights.

So that our work will be recognized and that I will have a working permit. I don't want to fear that being questioned in the street will lead to deportation. Sometimes I ask myself the question: is the way I live right and fair? Even if you work for a long time they do not recognize that you are part of this good economy to which I contribute like everybody. Is it right that we will just be thrown away towards the country were we belong? I also want a good life and a better life. I am not a burden to the government. I only want to work and be paid and have some good benefits.

GOING HOME

I don't want to stay here for the rest of my life. I will be going back. I miss my family. The only communication we have is through the internet. If we have something to discuss they are in front of the computer. We discuss things and we participate, even we are far from each other. Every morning and in the weekend I prefer just to stay at home for one whole day of online communication. There is no limit to our conversations because we use skype, thanks to technology! If I like to talk to them at once and there is no time for internet I call them on telephone.

I remember the saddest moment that I experienced abroad when I received a call about the death of my father and my eldest brother. I didn't see them in the last days of their lives. It was too difficult for me to go back home, it was so sad.

HEAR OUR DEMANDS

What I am asking and telling to everybody is: please hear our demands. We want the right to have decent work for a better future. Our jobs should be recognized as regular jobs. Join and support our campaign together with the Union of Domestic Workers. We demand that we can go out and see other countries especially our home country. We don't want to be isolated in this land. I want also to have the experience to be on vacation back home. But how and when?

Thank you.

Holland In My Spirit Eyes

This beautiful luxurious bus
Painted with orange colours
What inscriptions adorns your
white painted sides

According to your Faith it reads
Men and women seated to move
Lions and lionesses
Horses and stallions

Tigers and tigresses
Foxes and vixens
Eagles; golden and white colored
All with dreams and visions

For great heights they must attain
Searching for new insights
Love and beauty
To crown their endeavors with brighter light

Armed with diverse tools for the task ahead
To preserve the future of the young and old
That those unborn shall come to see
The strives of their parents past

Holland in my spirit Eyes
Where is your destination a voice asked
The question lingers awaiting for an answer
The occupiers of the orange bus too busy to answer.

An appointed time awaits for the answer
For all that rides each must provide
His or her own answer to the question
As the examiner expects from His scholars.

Nelson Iwejua

UNION OF MIGRANT DOMESTIC WORKERS

Miss Vi

HAPPY

I came to Amsterdam as an au pair. But Amsterdam is not my dream country to live in. Still I could say that I am happy living here. I told my self that if I would ever go working abroad I would try not to stay longer then eight, nine or ten years. Well I am here now for almost nine years, I almost can't believe it. After a year with a contract as an au pair I decided not to go back to the Philippines were I come from. I am still here. I continued to work as a cleaner, hoping to have a better future when I come back home.

RIGHTS

When I was an au pair I didn't know that I have also rights. I was working to much, taking care of five children and cleaning the house with eight bedrooms (which was not stated in my contract). I didn't know that I can complain for that, I didn't have the knowledge. Of course I was also afraid of loosing my job. I didn't know anything about my rights as a worker. So I kept on working and didn't complain.

CLEANER

In my work now as a cleaner I am happy that my employer is nice to me. I could not imagine why they hired me instead of others who have a permit or who are legalized here. Maybe because they don't pay taxes (because we don't have to do that). Or perhaps because I am a nice person and a hard-working one too. We Phillipinos are well-known for this kind of cleaningwork. Besides we are loyal too.

PROBLEMS

In my daily living I encounter some problems. For example how to find a place to stay, a room or a house? But through the help of some friends I found a room to rent. Everyday I work, cleaning the house and office. After my work I come home and relax, cook my own food, watch tv, use my computer. And

sometimes during weekends, I am also invited for some nice occasions. One incident that I want to share is when we lived in a house for five years with a very expensive rent. We just took it even with this high rent. Looking for a room or a house in Amsterdam is not easy so you have to grab what you find. All of a sudden, in just one click, we had to move out due to renovation. That was the most unforgettable experience during my stay here in Amsterdam. Where to move to now?

CONTRIBUTION TO THE SOCIETY

Living here in Amsterdam was at first exciting. But if you are used to it it's also tiring. I just can't imagine how long am I going to stay here. I still want to help my family, my brothers and some other relatives. Even though its only financially my support is a big help for them. What I would want is to have a legal permit so I can have the privilege to go back home and return again for work. Its hard that you don't see your family, that you speak only with them through telephone calls. I really miss them. They say we as undocumented people don't have any contribution to the Dutch society. I don't agree. We don't pay taxes, but in return we help others with cleaning their house, we do babysitting, cooking, so that they can do their work as well. And when they go for a holiday we take care of their house. And by the way we also buy a lot of strippenkaarten. I guess that's also a contribution. If we were given a chance to have a permit of course we would be willing to pay taxes.

UNION OF DOMESTIC WORKERS

We as cleaners, we want to have access to health insurance. With the kind of work we do I know this is really necessary. There's the Rode Kruis but that is not enough. I had this experience once. I had a terrible pain in my waist, I could not stand and could not walk. I really felt so sorry about myself. I called my friend who is legal here and she accompanied me to the hospital using her account. So I got the chance to be checked. After experiencing these things I decided to join an organization which can help us with health care and other things. Through this organization I found the 'Union of domestic workers'. Me and all the other members of the Union hope the Union can help us in improving our situation and lobbying for our rights.

Thank you.

De 'Union of Migrant Domestic Workers' (UMDW) komt samen in Het Wereldhuis

Life of Liza Mendiola

It was year 1997 when Liza Mendiola decided to make a big plan through her entire life. Leaving her family and first time to be away from home. She decided to go abroad after receiving an invitation with the help of her family in Netherlands and secondly due to financial reasons. She was crying when she enter Ninoy International Airport in Manila. Seeing her family her parents her older brother, her 4 children and husband. She was full of tears knowing that this will be her last time that she can see her family. Even her self she doesn't know what will be happen on her country of destination. On that time she just wants to leave Philippines and work for money and that is the idea. Pay all the debts and the mortgage and support the education of her 4 children. Working hard and sending money back home that is what registered on her mind.

Life in Holland was not so easy the first few months she worked and stay together with a Filipino family with 4 children. She enjoys working with them and fills the emptiness of her kids. Later she decided to move to another place with a good salary. From there she worked live in with an American family taking care of the big house in Laren and the two dogs and 1 son at the age of 15. They were nice to her and she work hard also gardening is included later. She had her own privacy where she accepted her aupair friends who are also living on the neighbourhood. Only letters and phone call is our ways of communication. After two years they move to Amsterdam. It was 1999 when they invite Liza's husband to make a short visit in Amsterdam for 3 months. They pay for the plane ticket. She was so very happy and excited and her life change, she is not working alone her husband do other work especially walking the dog. Her husband had a chance to work on the ship which is in Vlissingen for just one month. Liza visited him on the weekend and sleep there for two nights. It was too fast for Liza when the 3 months finished, it was May 1999 and again she cried that her husband will be away again. It is more difficult than before they really missed each other.

Going back to America that is the decision of the employer of Liza and she doesn't know where to go on that time. She has no friends in Amsterdam and doesn't know where to live. She just calls her friend in Naarden and luckily she mentioned the house in Weesp owned by a Spanish man. She just paid the rental even she did not yet living there and that is what the landlord wants. No choice for Liza, it was month of August 1999 and she lived in Weesp end of September. Now life of Liza is full of changes. She has to work hard to pay for the rental and still sent money back home. She worked in Amsterdam and in Laren. She go home always late in the evening doing baby sitting and cleaning in the restaurant.

Year 2000 month of June a happy year for Liza when her husband comes back again ready to become undocumented. After few months the eldest son came and luckily works in the oil rig that makes him work legally not like his parents. Then happiness for Liza when her eldest daughter came and study in University of Amsterdam through the help of one of her employer. They became family but still not completely happy because of her youngest son and the second was still in the Philippines. They live alone and Liza knows the difficulty their sons are suffering in the Philippines. No parents around totally free until later she found out that the other son is not attending the other subjects. She continued working together with the husband for different families and also helping the other migrants to have work. She also helps her cousin and neighbour to come to Holland. Liza tried to look a work for them and a good employer. They are both live in same as Liza what she did before.

Year 2001 when her eldest daughter goes back home she doesn't like to be undocumented which she also accepted still thinking for her other sons in the Philippines. She was also relieved for the decision of her daughter to return to her home country.

Liza involved in an organization of domestic workers and NGO organization. Different works in her free time. Always visited the office and support them for the Campaign Regularization. Different interviews, research, Forum theatre and encouraging the Filipino migrants she meet in the street to visit the office and explain about the campaign. It was the contribution of Liza Mendiola in the issue of Domestic Workers in Amsterdam the life and the difficulties she is facing with, As Undocumented Migrants. She also attended different conference and also had a chance to visit the Tweede Kamer do lobbying work and it was just a Consultation. One of the advices they mention is to JOIN the UNION and that will be the strength and voice of the domestic worker.

Year 2004 happiness came for Liza when she celebrated her 50th birthday. She had a chance to reunite her family again with the help of employers. Her employers also participated during her birthday. Liza regardless of her work continues her online course and receives a 6 certificate in Alison and GCF Learning Free which is she was so proud of. She is enjoying what she achieves. And she found out that even with her status she can still do many things and it is not a hindrance for education if you really want to do so.

Now her main focus is their recognition of work as proper work where you can also receive your social benefits compare to other regular worker. Joining the union is the only choices what Liza knows at the moment. This will serve as the voices of every domestic worker. Supporting the campaign for a Decent Work for Respect and Rights of Every Domestic worker not only in Amsterdam but all over the world. Now, Liza had 7 grandchildren 4 was in the Philippines 2 is in America and 1 is living in Amsterdam where she is also giving her time once a week and the rest of the weekend.

She also ask for a holiday fee with in her employers telling that this is her right as a worker and she just ask for a 2weeks payment. First it was not so easy to ask for a demand but because she was determined knowing that she has this rights then the employers agreed. Year 2007 when Liza received her 1st vakantie geld. She use it in Landa!. Where she experienced a normal life and she joined with the rest of her group.

Something happened again when Liza asked again for her holiday fee for the year 2008 there are employers who doesn't like to pay the 2 weeks and she just honest to them and she doesn't like to beg for her rights. What she did she stopped working with these employers and because her employers are connected with each other she lost her job. But it was not a hindrance for Liza to continue and look for another good employer. Now Liza is only working 3 days a week together with her husband. But still Liza continue sending money to her families every month just to support them. On time of needs especially when there are somebody who will be brought in the hospital. Because of jobless Liza is also suffering by sending money to her two children with families of their own. At present she is still working together with her husband taking care of her grandson, active in her organization and enjoying her life with her families and friends.

The End

DANSEN MET 'LOS RAICES DEL ECUADOR'

Edison Brito

Leider van de dansgroep 'Los raices del Ecuador'.

Zijn woorden zijn opgetekend door Frans Rademaker en Evelyn Schwarz

CULTUUR UITDRAGEN

Van jongs af aan heb ik gedanst. Mijn familie in Ecuador had een dansgroep, daar deed ik in mee. Later danste ik in een grote dansgroep. Mijn danslerares heeft me geadviseerd om zelf een dansgroep op te richten. Toen ik in Nederland kwam heb ik daar werk van gemaakt. Ik heb 500 euro gespaard en naar mijn zuster in Ecuador gestuurd. Zij heeft er danskleding van laten maken en die naar Nederland opgestuurd. Vorig jaar zijn we gestart met de dansgroep 'Los raices del Ecuador'. We zijn met twaalf leden. We dansen om de cultuur van ons land uit te dragen. Wat we verdienen met onze optredens, zo'n 150 euro per dans, investeren we na aftrek van onze onkosten in nieuwe kleding. We zijn van plan om ooit een speciaal kostuum aan te schaffen, dat alleen in Ecuador kan worden gemaakt. Die zijn duur, misschien wel 1000 euro per persoon.

SUCCES

Ik ben met één vriend begonnen met de dansgroep. Dat deden we bij 'Casa Migrante', het ontmoetingscentrum van de Spaanstalige parochie van de Sint Nicolaaskerk in Amsterdam. In bars en discotheken hebben we andere dansers opgespoord en zijn we samen gaan repeteren. We treden nu zelfs op over de grens, in Antwerpen. We hebben succes met onze groep omdat wij hard werken en ons allemaal verantwoordelijk voelen. Het geeft soms wel problemen dat een deel van onze groep ongedocumenteerd is. Daarom kunnen we geen optredens in bijvoorbeeld Spanje aannemen omdat we niet met het vliegtuig kunnen gaan.

SCHOONMAKERS

Veel van de mensen uit Latijns Amerika die ik in Amsterdam heb leren kennen

zijn ongedocumenteerd. Zelf wacht ik op dit moment op mijn tweede verblijfsvergunning. De meesten van ons zijn hier gekomen om te werken en zo onze families thuis te ondersteunen. De meesten werken als schoonmaker bij mensen thuis omdat je met dat werk geen grote kans loopt op een controle door politie. In de horeca werken durven niet meer zoveel mensen, daar wordt streng gecontroleerd. Voorlopig is er nog genoeg werk in de schoonmaak, ook al is de economische crisis voelbaar. Wat je verdient met tien huizen schoonmaken, elk zo drie of vier uur in de week is doorgaans voldoende om van te leven. Maar als je maar voor twintig uur werk hebt wordt het krap. Weinig ongedocumenteerden doen hier werk waarvoor ze zijn opgeleid. Ik ken maar één jongen die hier gestudeerd heeft en die nu in de computerbranche werkt. Zelf heb ik een kappersopleiding maar ik kan hier niet in een kapsalon werken. Af en toe knip ik mensen bij hen thuis. Het is lastig om hier op je niveau te kunnen werken, ook mensen die een verblijfsvergunning krijgen moeten hier opnieuw gaan studeren.

VRIENDEDIENST

De kennissen die ik heb weten van elkaar of ze wel of niet een verblijfsvergunning hebben. Wij helpen elkaar, bijvoorbeeld met het vinden van werk. Wie onverwacht zijn huis uit moet vindt altijd iemand bij wie hij een tijd kan logeren. We vragen geen geld voor hulp, daarvoor zijn we vrienden.

In het algemeen gaan mensen die niet verzekerd zijn liever niet naar de dokter. We hebben er geen geld voor. Onze ervaring is namelijk dat een dokter geld vraagt. Ik ken een meisje met maagproblemen en een jongen die het aan zijn rug heeft die allebei om die reden niet naar de dokter gaan.

Ik ken een paar ongedocumenteerden die in Amsterdam kinderen hebben gekregen. Zij gaan hier naar school en worden niet anders dan andere kinderen behandeld, ze hebben hun schoolboeken en alles wat verder nodig is.

Het is niet eerlijk dat ongedocumenteerden zonder dat ze een misdaad hebben gepleegd in de gevangenis worden gezet en uitgezet terwijl criminelen gewoon in het land mogen blijven. Een van mijn vrienden is uitgezet. Wie geen papieren heeft is altijd bang, gaat altijd naar dezelfde plekken in de stad en probeert de politie te ontwijken.

POSITIEF

Ik hoop dat onze dansgroep 'Los raices del Ecuador' over vijf jaar nog groter en professioneler is. Ik zou graag een keer mijn ouders naar Nederland willen uitnodigen om een optreden van ons te laten zien. Ik denk dat ze erg trots op me zouden zijn als ze zouden zien wat ik heb bereikt. Verder is het belangrijk om positief te blijven: God bepaalt het leven. Voorlopig wil ik in Nederland blijven, of ik ooit terugga hangt er van af of de situatie in Ecuador verbetert.

CHINESE ARBEIDSMIGRATIE

Pauline Yick

*Werkzaam voor de Internationale Organisatie voor Migratie, IOM
Het gesprek met haar is opgetekend door Frans Rademaker*

VRIJWILLIGE TERUGKEER

Pauline Yick werkt sinds twee jaar bij de Internationale Organisatie voor Migratie, IOM, als 'native counsellor'. Zij begeleidt voornamelijk ongedocumenteerde Chinezen in Amsterdam en Den Haag. Zij heeft het voordeel dat zij hun moedertaal spreekt waardoor zij met hen kan communiceren in het Kantonees en Mandarijn. Overigens spreken de meeste Chinezen waarmee zij te maken krijgt alleen maar Chinees.

Pauline heeft in haar werk het meest te maken mensen tussen de veertig en vijftig jaar, die hier ooit zijn komen werken om hun kind(eren) in China te kunnen laten studeren. Zij heeft ook contact met een klein aantal Chinese jongeren tussen de vijftien en twintig jaar.

Het IOM bemiddelt migranten bij hun vrijwillige terugkeer naar hun land van herkomst. Veel Chinezen zijn naar Nederland gekomen om te werken en willen op een zeker moment graag terugkeren vanwege heimwee of omdat zij geen werk en/of onderdak meer hebben. Deze groep heeft het heel erg zwaar. Sommigen hebben geen geld meer of het geld is vergokt. Gokken zit in de Chinese cultuur: als vrienden je meenemen dan doe je mee. Het is een sociale gebeurtenis.

SUCCESVOLLE ARBEIDSMIGRATIE

Het merendeel van die Chinezen heeft geen asiel aangevraagd. Er is vaak sprake van succesvolle arbeidsmigratie. Uit de informatie van de migranten blijkt dat Chinezen vooral bij Chinezen werken. Meestal in horecabedrijven. Maar er zijn ook mensen die in de bouw of bij verhuisbedrijven werken. Omdat horecabedrijven zware boetes krijgen opgelegd als blijkt dat zij gebruik maken van ongedocumenteerde werkkrachten kunnen ongedocumenteerde Chinezen steeds moeilijker werk vinden.

TERUGKEER

Via mond tot mondreclame komen de Chinezen bij de IOM terecht. Als zij terug willen keren naar China dan is dat vaak naar het eigen gezin, naar eigen ouders, kind(eren) en familie. Voor ongedocumenteerde analfabete Chinezen is een terugkeer naar China extra lastig. Om terug te kunnen keren moeten zij wachten tot iemand anders hen wil begeleiden omdat zijzelf niet of onvoldoende in staat zijn om hun weg terug te vinden.

INFORMATIE TEKORT

Af en toe krijgt Pauline te maken met Chinezen die in Nederland kinderen hebben, maar de meesten hebben een of meerdere kinderen in het land van herkomst achtergelaten. Pauline heeft er geen zicht op of de hier geboren ongedocumenteerde Chinese kinderen naar school gaan.

Wat Pauline opvalt is dat veel ongedocumenteerde Chinezen op allerlei gebieden informatie tekort komen waardoor zij erg kwetsbaar zijn. De informatie die zij krijgen is vaak niet de goede of onvolledig. Pauline geeft als voorbeeld dat ongedocumenteerde Chinezen niet of onvoldoende weten dat zij medische zorg kunnen krijgen. Daarnaast zijn er ook Chinezen die denken dat zij meer rechten hebben dan in werkelijkheid het geval is. De meest voorkomende problemen bij haar cliënten zijn: gezondheidsproblemen, geen opvang en gebrek aan informatie.

OP UITNODIGING

Hoe zijn de Chinezen in Amsterdam terecht gekomen? Pauline weet uit haar contacten dat velen zijn uitgenodigd om in het buitenland of specifiek in Nederland te komen werken. Zij hebben geld betaald voor hun reis naar het buitenland aan mensensmokkelaars. Bekend is de Moskou-route. Vaak gaat van een echtpaar of de man of de vrouw als arbeidsmigrant naar het buitenland, degene die de meeste kans op werk heeft. Pauline heeft de indruk dat er evenveel mannen als vrouwen naar Nederland komen.

CHINESE ONGEDOCUMENTEERDEN

Ongedocumenteerde Chinezen in Amsterdam ervaren volgens eigen zeggen elke dag stress uit angst om opgepakt te worden. Zij zijn niet verzekerd, bouwen geen pensioen op. Velen kunnen niet terug naar China omdat zij van de Chinese ambassade geen 'laissez passer' krijgen. Daarvoor moeten zij eerst aantonen dat zij Chinees zijn door middel van documenten. Pauline vertelt dat ze met regelmaat te maken krijgt met Chinezen die in detentie hebben gezeten. Chinese ongedocumenteerde ouders gaan vaak terug naar China op het moment dat hun zoon of dochter de studie aan een universiteit heeft afgerond.

Het is niet duidelijk hoe groot de Amsterdamse Chinese gemeenschap is. Wel dat het een hechte en loyale gemeenschap is. Er is geen sprake van één Chinees netwerk, maar er zijn allerlei sub-netwerkjes. Ongedocumenteerde Chinezen hebben daarbinnen geen eigen netwerk. Want als ongedocumenteerde loop je daarmee binnen de Amsterdamse Chinese gemeenschap niet te koop. Met een illegale status verdien je minder dan gedocumenteerde collega's. Je valt buiten de bestaande netwerken als je niet in staat bent om te werken of aan anderen geld te lenen.

Hoe ongedocumenteerden werk zoeken is onduidelijk. Chinese mensen helpen elkaar met onderdak en eten. Maar voor ongedocumenteerden is het vinden van opvang een groot probleem. Je krijgt nooit onderdak voor langere tijd. Als men weet dat je terug wilt keren naar China en je hebt voor je opvang geld nodig, dan krijg je dat veelal niet omdat men bang is dat het geleende geld niet wordt terugbetaald.

Pauline hoort af en toe dat ongedocumenteerde Chinezen een woning huren. Zij hoort niet over uitbuiting maar misschien vertellen zij dat ook liever niet. Wat wel naar voren komt is dat haar cliënten vaak heel lang moeten werken van 11.00 tot 23.00 uur. Haar cliënten, veelal met een goede lichamelijke conditie, hebben daardoor veel stressgerelateerde klachten. Pauline ontvangt wel signalen dat er problemen zijn met de toegang tot medische zorg in ziekenhuizen. Zij verwijst haar cliënten voor medische zorg door naar de Kruispost. De ongedocumenteerde Chinezen maken geen gebruik van het aanbod van Dokters van de Wereld in Het Wereldhuis. Pauline komt geen ongedocumenteerde Chinezen tegen die een drugsverslaving hebben, wel gokken velen van hen. Of er onder Chinese arbeidsmigranten sprake is gedwongen prostitutie is onduidelijk: het is een taboe onderwerp. Je hoort verhalen, je hebt vermoedens maar het is heel moeilijk om daarop goed zicht te krijgen. Er is zeker sprake van georganiseerde misdaad, van chantage en afpersing binnen de Chinese gemeenschap. Maar ook daarover zijn de verhalen van cliënten niet concreet.

Opvallend is dat de Chinese jongeren die door de familie hier naartoe zijn gestuurd vaak een redelijke (voor)opleiding/studie hebben genoten. Pauline hoort geen signalen dat jongeren in aanraking komen met het criminele circuit. Pauline komt geen ongedocumenteerde Chinese zwervers tegen, wel mensen die tijdelijk dakloos zijn.

BLIJVEN OF TERUGGAAN?

Als een ongedocumenteerde vanwege een crisis, bijvoorbeeld als een ouder op sterven ligt, terug moet en bij de IOM aanklopt, kan de IOM zijn of haar reis faciliteren. Ook komt het voor dat men de IOM niet kent en men geld

inzamelt in het eigen netwerk voor de terugreis.

Vaak blijkt dat een redelijk groot deel van de ongedocumenteerde Chinezen toch over een paspoort beschikt. Sommigen hebben bij aankomst in Nederland hun paspoort weggegooid uit angst om teruggestuurd te worden als zij door de politie worden opgepakt.

Naast de categorie Chinese arbeidsmigranten die terug wil keren, is er ook een categorie die absoluut in Nederland wil blijven omdat zij hier al lang zijn en geen band meer hebben met China. Veel van hen zijn al vijftien jaar of langer ongedocumenteerd in Nederland. Pauline kent geen arbeidsmigranten die aangeven om politieke redenen niet meer terug te willen of kunnen naar China.

DRUK BESTAAN

De ongedocumenteerde Chinezen die in Amsterdam werken, voornamelijk in de horeca en de huishouding, hebben naast hun werk weinig vrijetijdsbesteding. Vaak hebben zij geen tijd om leuke dingen te doen en ze zijn ook bang want je maakt jezelf daarmee misschien wel te zichtbaar. Complicerende factor hierbij is dat men niet of nauwelijks Nederlands spreekt.

Het Wereldhuis zou voor ongedocumenteerde Chinezen een plek van samenkomst kunnen zijn waar men elkaar kan ontmoeten en met elkaar kan eten en zo een invulling kan geven aan de geringe vrije tijd.

I Miss You Daddy

Dad is no longer with us. I read the six words in a brief e-mail and slowly, my safe world crumbled to pieces. Time stood still. I was too stunned to speak, too shocked to cry, too weak to eat, I just gazed into the air, trying to comprehend it all I had a flurry of thoughts then.

"No, no, it can't be, not now!" "We still have a lot to do, our projects, our plans!" You didn't say goodbye, we need to talk for one more time!" Everything was gone with a whoosh. I will never say that Dad is dead; he has passed onto another place, where he no longer endures the agony of cancer. Instead he rests, in tranquil and bliss, perhaps exuberance as his spirit was. My voice cracks each time I begin to speak of him. They say time heals wounds, but the big hole in my heart is not healing, no not yet. At the time of Dad's passing, I was across continents. When I heard of his sudden admission to hospital, I brushed it aside. He would soon be up and about, he was one strong guy. Funny, the Monday that he departed, I had an epiphany, flashes in my mind, "Dad is okay! Dad is okay!"

Life is a paradox. I recall the good number of times we attended weddings, just the two of us. Now I am faced with the realization that he will never attend my wedding. I note down the number of times I attended funerals with Dad. I was not able to attend his funeral. Strange thoughts plague me, "What was he wearing?" "How did he look?" "What kind of casket was he placed in?"

In our African culture, such questions can't be asked; it is disrespectful, so all I had to do was wonder silently. Much as I tried, I couldn't imagine Dad cold and lifeless with eyes tight shut never to open again. He was a man always in motion. He drove very fast, swerving the roads, avoiding the potholes and rocking from side to side; my heart was always in my mouth when riding with him. He walked briskly, navigating the many corners of Kenyatta hospital where he worked. As a child, I remember half-walking, half running when trotting with him, wondering how he located his office each time in the maze that made up the hospital.

Dad made jokes about everything; he had an incredible sense of humour, and loved life and people. He was a good story teller. A favourite story of ours was about his first year in med school. The new students were all shocked one day when they entered the lecture theatre and found cadavers on their tables. They had to cut open the corpses and study them. One student in the class was visibly affected. Day after day he confided in Dad that he had terrifying nightmares of a skeleton

dancing in a huge bonfire. Dad would flail his arms about; as he demonstrated how his classmate saw the skeleton dancing. It was a hilarious story and we all would roar in laughter. His colleague soon dropped out and enrolled in a different course: Veterinary Medicine. Dad had more serious moments, when he painstakingly answered the many questions his kids had. I remember the heart question.

Can you make a fist?" he said. I made a little fist. "That's how big your heart is," said Dad, "The heart beats every day, every minute, every second; from the time one is born to the time one dies." "Doesn't it get tired?" I asked, curiously looking at my fist. "If it gets tired, you get sick, then you die," was the reply Dad gave me.

As children, we loved to gather round him on weekends or holidays, and study the World Atlas together, naming the capital cities of different countries. Dad was so proud when we got it right, and rewarded us with bright smiles. He was an avid reader, who consumed knowledge readily whether a topic was on medicine, the Bible or humour. His favourite column in the Sunday Nation was Whispers by Wahome Mutahi. In the article, Mr Mutahi referred to his daughter as Pajero or Investment. He envisaged that his little girl would grow up and bring a Pajero home. Dad constantly joked that I was his Investment or Pajero in reference to the dowry I would bring in when I got married.

That is how I remember Dad, I was his only daughter. The village where he was born misses a man who treated them freely, and gave them medicine at no charge. His colleagues in the medical fraternity talk of a man who was good at his work, compassionate with his patients, and one who skilfully avoided confrontation. Medical students at the University of Nairobi have fond memories of a professor who patiently taught them. My father's passing dealt me a wrong card. Whoever said that death is a robber was right. A void exists now that none can fill. A void where a father told stories, a husband laughed with his wife, a doctor healed patients, and a teacher dispensed great knowledge. I am truly grateful for the time that he spent with us, and comforted by the fact that the separation is temporary, and his spirit and legacy live on. A million thanks dear God for giving us a wonderful father. Dad we loved you, but Jesus loved you more. I know you are having a few laughs of your own with Jesus now.

By Caroline Achieng Otieno

BASISRECHTEN

JE RECHTEN KENNEN ÉN KRIJGEN

‘In het algemeen gaan mensen die niet verzekerd zijn liever niet naar de dokter. We hebben er geen geld voor. Onze ervaring is namelijk dat een dokter geld vraagt.’

Met deze uitspraak staat Edison Brito, die in hoofdstuk 1 vertelt over zijn leven als arbeidsmigrant in Amsterdam, niet alleen. Er zijn zoveel mensen die Het Wereldhuis voor de eerste keer betreden met een torenhoge ziekenhuisrekening in de hand. Zij hadden ooit medische hulp nodig, maar waren niet verzekerd omdat zij als zich als ongedocumenteerden niet mogen verzekeren en ontvingen een rekening. Ze probeerden de rekening af te betalen, soms met kleine maandelijkse bedragen van 20 euro. De schuldenproblematiek begint wanneer ook deze bedragen niet meer kunnen worden opgehoest. Zo ontstaat een probleem dat er niet was geweest wanneer de ongedocumenteerde migrant zijn recht op gratis medische zorg had gekend en verzilverd.

BASISRECHTEN

Precies weten wat je rechten zijn en deze rechten ook verkrijgen is cruciaal voor arbeidsmigranten. Ook mensen zonder documenten hebben, weliswaar beperkt, een aantal basisrechten:

- het recht op gratis medisch noodzakelijke zorg
- het recht op gratis juridische bijstand
- het recht op de scholing voor kinderen en jongeren

Veel migranten kennen hun rechten onvoldoende en ook in de reguliere hulpverlening zijn er soms hiaten in de handhaving van de basisrechten.

INFORMEREN EN WEERBAAR MAKEN

Het Wereldhuis helpt mensen hun rechten te leren kennen en hun recht te halen. Daar is assertiviteit, doorzettingsvermogen en vooral de juiste informatie voor nodig. We doen dit in samenwerking met anderen die gespecialiseerd zijn in specifieke basisrechten:

- Dokters van de Wereld houden wekelijks spreekuur in Het Wereldhuis
 - Drie betrokken advocaten informeren wekelijks over het recht op juridische ondersteuning
- In dit hoofdstuk leest u meer over hun ervaringen.

Ook het spreekuur van Het Wereldhuis zelf is gericht op het weerbaar maken en informeren van mensen. Naast de individuele gesprekken werken we groepsgericht. Twee keer per maand is er een voorlichtingsavond: 'Learn more about your rights.' In nauwe samenwerking met onze netwerkorganisaties wordt op deze avond een concreet thema belicht zoals: de rechten van je kind, je recht als huurder zonder papieren, je recht om aangifte te doen bij de politie en wat te doen als je slachtoffer van uitbuiting bent. Tijdens de trainingen worden ervaringen uitgewisseld, hartstochtelijke discussies gevoerd, soms mythes ontkracht en misverstanden rechtgezet.

LEARN MORE ABOUT YOUR RIGHTS

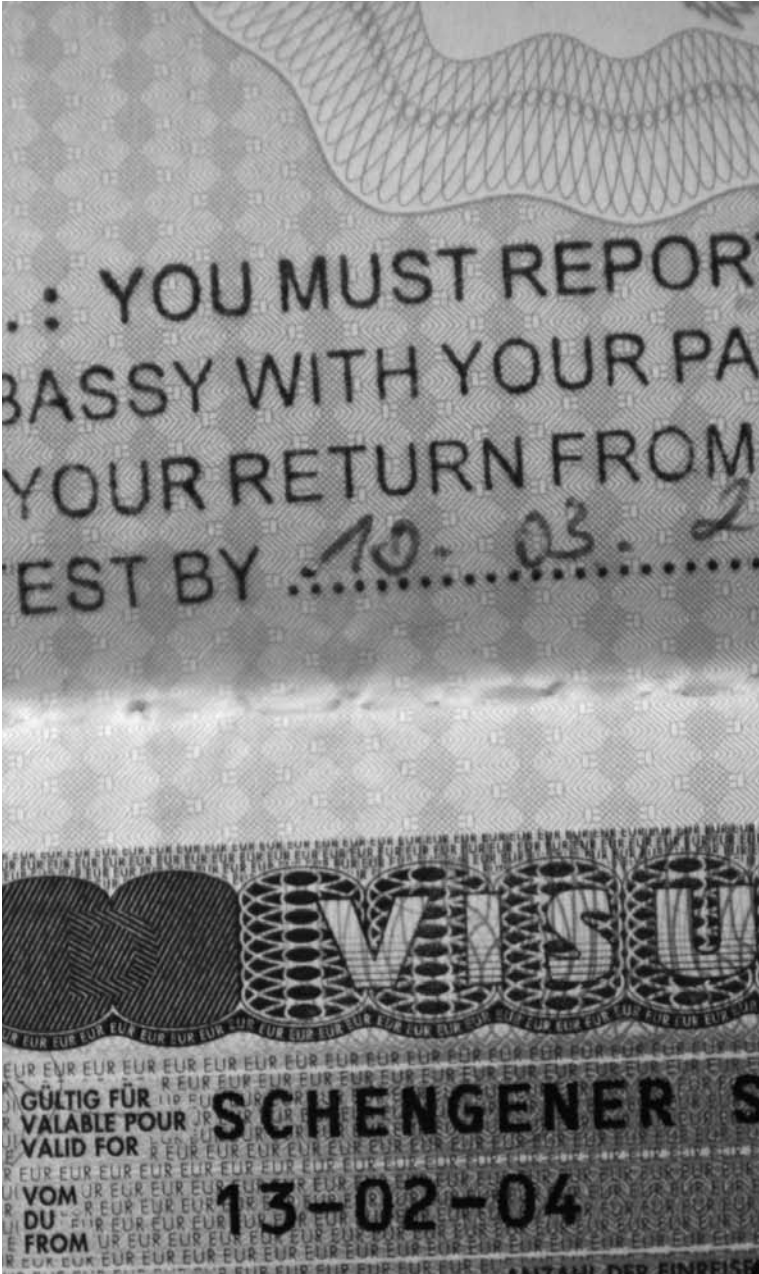
Vijfentwintig mensen dringen zich in een ruimte waarin normaal hooguit tien mensen bij elkaar zitten. De trainsters van de twee landelijke organisaties LOS en Pharos hebben tussen de klapstoelen een laptop met beamer geïnstalleerd. De sheets worden op het kunstwerk aan de muur geprojecteerd. Stelling 1 is: If you are seriously ill you can go to the hospital. Right or wrong? 'Wrong' roept Alice, 'people are dying on the street and in the hospital!' Anderen zetten daartegenover: 'Of course people are dying in hospitals, what did you expect? But not because of being undocumented! An ambulance doesn't even ask for your papers!'

Catherine vult aan: 'I need regular medical treatment because of my wounds which won't heal. The time I'm in the hospital my child is visiting the hospital's creche. There is no probleem with not having an verzekeringspas.' Men lacht en klapt.

Deze mondelinge informatie die mensen zelf hebben verworven en met elkaar delen blijkt beter te werken dan foldermateriaal en websites. Kennis van je rechten wordt op zo'n avond een kostbaar, gemeenschappelijk verworven bezit. Zoals blijkt uit de bijdrage in dit hoofdstuk van Caroline Otieno. Zij kon op een voorlichtingsavond voor vrouwen anderen sterken in het besef: de politie is er voor je als je slachtoffer van geweld bent. Ook zonder papieren heb je recht op bescherming.

Evelyn Schwarz

*Werkzaam bij de Protestantse Diaconie Amsterdam
en projectleider van Het Wereldhuis*

RECHTEN WAAR IEDER PERSOON RECHT OP HEEFT

Joëlla de Jong

Advocaat bij Pieters Advocaten in Utrecht

JURIDISCH SPREEKuur

Sinds een paar maanden ben ik werkzaam als advocaat bij het juridisch spreekuur in Het Wereldhuis. Tijdens het spreekuur ontmoet ik veel mensen zonder papieren, ongedocumenteerden. Deze mensen zijn, om welke reden dan ook, uit hun land vertrokken en verblijven nu in Nederland. Omdat ze de taal vaak niet goed spreken en het systeem niet kennen, weten ze soms niet hoe ze hun weg moeten vinden tussen alle regels en wetten door.

ADVIES EN INFORMATIE

Situaties van mensen met een juridisch zwakke positie hebben mij altijd bewogen en ik zie het recht dan ook als iets wat gebruikt kan worden om de positie van individuen te versterken en verbeteren. Tijdens het spreekuur wordt advies en informatie gegeven over verschillende juridische vragen. Vaak gaan deze vragen over een verblijfsrechtelijke situatie of over mogelijkheden met betrekking tot het opstarten van een procedure. Maar ook met vragen over andere rechtsgebieden zoals sociale zekerheid, familierecht of bijstand voor slachtoffers van mensenhandel kunnen mensen op het spreekuur terecht. Het juridisch spreekuur maakt de drempel tot rechtsbijstand voor deze groep mensen lager.

RECHT OP RECHTSHULP

Wat me tijdens het juridisch spreekuur opvalt is dat veel mensen niet weten wat hun rechten zijn als het gaat om juridische bijstand. De Grondwet van Nederland bepaalt dat iedereen recht heeft op rechtsbijstand. Met 'iedereen' wordt niet iedere Nederlander bedoeld, maar iedereen die een advocaat nodig heeft. Het maakt geen verschil of je gedocumenteerd bent of ongedocumenteerd. Ook mensen die niet genoeg geld hebben om een advocaat te kunnen

betalen, hebben recht op rechtsbijstand. Deze mensen kunnen in aanmerking komen voor door de overheid gefinancierde rechtshulp.

Laatst kwam een man op het juridisch spreekuur en vertelde me dat hij hoge schulden had bij een advocaat. Deze advocaat had beloofd hem te helpen met zijn verblijfsprocedure, maar vroeg eerst een hoog bedrag voor de rechtsbijstand. Na een jaar had deze man geen verblijfsvergunning, maar wel een hoge schuld die hij niet kon aflossen. Nu durft hij niet meer bij deze advocaat weg, omdat hij bang is en eerst de schuld moet aflossen.

Tijdens het spreekuur hoor ik vaker dat mensen hoge bedragen moeten betalen voor de kosten van rechtsbijstand terwijl ze niet over inkomsten beschikken. Volgens de Gedragsregels van Advocaten is een advocaat verplicht om met de cliënt te overleggen of hij of zij in aanmerking komt voor door de overheid gefinancierde rechtshulp.

RECHT OP EEN DUIDELIJKE PROCEDURE

Ook hoor ik vaak dat mensen niet weten hoe het met hun procedure gaat en dat hun advocaat hen geen of te weinig informatie geeft.

Tijdens het spreekuur vertelde een man mij dat hij meer dan een jaar geleden een aanvraag voor een verblijfsvergunning had gedaan. Na de aanvraag hoorde hij niets meer van zijn advocaat. Iedere keer als hij hem probeerde te bellen, werd er niet opgenomen of werd er gezegd dat hij niet beschikbaar was. Als hij het kantoor van zijn advocaat bezocht, kreeg hij na uren in de wachtruimte te hebben gewacht te horen dat zijn advocaat hem niet kon ontvangen en dat hij een andere dag terug moest komen. Via de informatielijn van de IND kwam deze man erachter dat zijn aanvraag was afgewezen en de termijn om bezwaar in te stellen al was verstreken.

Een cliënt heeft recht om te weten hoe het gaat met de procedure. Dit betekent dat de advocaat een cliënt op de hoogte moet houden van de zaak en belangrijke informatie moet delen. Ook moeten belangrijke beslissingen met de cliënt worden overlegd en mag een advocaat geen handelingen verrichten die tegen de wil van de cliënt zijn. In iedere procedure staat namelijk het belang van de cliënt voorop.

RECHT OP VERANDEREN VAN ADVOCAAAT

Een vrouw, slachtoffer van mensenhandel, vertelde me dat ze een advocaat toegewezen had gekregen waarbij ze zich helemaal niet op haar gemak voelde. Ze vond het erg moeilijk om het verhaal over wat haar was overkomen aan deze advocaat te vertellen. Toch durft ze niet van advocaat te veranderen.

Iedereen is vrij om zelf een advocaat te kiezen en niemand kan worden gedwongen een bepaalde advocaat te nemen. Ook is iedereen vrij om van advocaat te veranderen, als iemand zich niet op zijn of haar gemak voelt of als hij of zij het gevoel heeft dat de advocaat de zaak niet goed behandelt.

RECHT OP EEN GOEDE ADVOCAAT

Het juridisch spreekuur bij Het Wereldhuis is bedoeld om mensen zonder papieren te laten zien wat hun rechten zijn. Dat begint met het recht op een goede advocaat die luistert naar hun verhaal en die samen zoekt naar de oplossingen en mogelijkheden. Dat is een recht waar ieder persoon, gedocumenteerd of ongedocumenteerd, recht heeft.

Heaven Just Dey Fall

This is my story, this is what I believe, creative writings I write to entertain

Heaven Just Dey Fall is a story about a Nigerian prostitute who is witnessing for the first time the falling of the snow in the winter period in Europe.

LOVETH is a Nigerian prostitute recruited by one of the Nigerian women traffickers, across Africa to Europe. She was brought to Europe to work as a prostitute in one of the glass windows at the Amsterdam red light district. Before taking off from Nigeria, the recruits and their family are made to sign a written agreement which shows that the recruit is owing between the sum of forty to fifty thousand American dollars to the trafficker who is known as 'THE MADAM'; and that the recruit must work and pay the madam all the amount before she the recruit can have her own freedom

For security reasons and as a collateral deposit the girls are made to cut out their finger nails and their pubic hairs which the madam will keep with her should any of the girls runaway on reaching Europe then the madam will use the human specimen for voodoo rituals that will kill the runaway girl, the fear of the voodoo rituals against them drives the girls into belonging to any of the Pentecostal churches that have mushroomed all across the southeast of Amsterdam which are headed by both public ordained and self-ordained African pastors. Loveth in company of other girls always attend one of the churches where the African pastor always preach about the end of the world and the coming of Jesus Christ, the pastor began to read from the book of saint Luke chapter 17 from verse 31 to 33 - On that day, let him who is on the house top with his goods in the house not come down to take them away, and likewise let him who is in the field not turn back. Remember Lot's wife, for who ever seeks to gain his life will loose it, but whoever loses his life will preserve it. -

The pastor ended his preaching by reading the message in the book of 2nd. Peter chapter 3 verse 10: But the day of the LORD will come like a thief, and then the heavens will pass away with a loud noise and the elements will be dissolved with fire. Explaining this last verse, the pastor told his followers how the sky will disappear and how the heavens will fall away and that while this is happening, that nobody must leave from wherever that person is standing otherwise, that person will be swept away together with the sky and the falling heavens, and Jesus will not take that person to his paradise.

This teachings sank deep into LOVETH's heart and anchored there, then come the end of that year's summer season, and the winter season sets in Amsterdam, it was LOVETH's fifth month in the Netherlands and also five months of her as a prostitute working in the glass window on the Zeedijk red light district of Amsterdam, but leaving with other five girls in a three bedroom flat which 'THE MADAM' had rented for her girls from the original owner in Amsterdam southeast known as the Bijlmermeer area. Come this particular afternoon day, as LOVETH was standing on the platform at the Ganzenhoef metro station in the Bijlmermeer waiting for the metro to the Amsterdam central station to begin her day shift in the window as a prostitute, suddenly the sky gave way but not for the coming of Jesus Christ, as it started to snow, the snow began to fall

Heavenly, it was the first snow fall of the winter season of the year. Seeing the snow flakes falling from the sky for the first time, she panicked and picked her cell phone and called her madam.

LOVETH - *Gring, Gring Gring Gring* -

MADAM - Hallo who is on the line -

LOVETH - Is me LOVETH, I am on top of the Ganzenhoef metro station -

MADAM - what happen LOVETH. -

LOVETH - MADAM don't you that heaven just dey fall, just our pastor had said that it will be when Jesus go come to take all of us wey agree with him now I know sey our pastor na true man of God because heaven just dey fall -

MADAM - LOVETH this is snow don't wait there for any Jesus just go and work and come and pay your debt you hear me. -

I am not going anywhere or do you want Jesus to see me naked in the window as a prostitute, or don't you know that when the heavens begins to fall that is when Jesus is coming, MADAM I Thank God that heaven just they fall when I am not working, I will see you in Jesus paradise.

One hour pass, metro come and go, LOVETH stood her ground. LOVETH what are you doing since an hour ago asked by a friend from the church. Yes our pastor said we must come down or climb up otherwise we will miss Jesus when he comes, has he come now she asked with tears in her eyes, he is yet to come answered her friend who console to ok her and took her home.

By Gideon Anagara

TOEGANG TOT ZORG IEDERS RECHT: DOKTERS VAN DE WERELD IN HET WERELDHUIS

Magreet Kroesen en Myrthe van Midde

*Werkzaam bij het MEDOC project van Dokters van de Wereld
www.doktersvandewereld.org*

DUBBELE LAST

Mensen die zonder verblijfsdocumenten in Nederland wonen kunnen zich volgens de wet niet verzekeren tegen ziektekosten. Ook mogen zij geen legale arbeid verrichten. Ziek worden betekent dan een dubbele last. Want hoe krijg je medische zorg als je geen verzekeringspasje en geen inkomsten hebt? In Nederland is wettelijk vastgelegd dat iedereen recht heeft op medisch noodzakelijke zorg. Dit komt overeen met alle zorg die binnen het basispakket valt van de zorgverzekeringswet.

‘De legale status van patiënten staat los van de toegang tot zorg. Iedereen heeft recht op medisch noodzakelijke zorg - met of zonder papieren, met of zonder verzekering.’

Nienke, medisch vrijwilliger bij MEDOC

In de praktijk is de toegankelijkheid van die zorg soms een probleem. Onge-documenteerde migranten zijn vaak niet goed op de hoogte van hun recht op zorg en de mogelijkheden om die zorg te krijgen. Zij durven bijvoorbeeld niet naar een dokter uit angst dat hun gegevens worden doorgegeven aan de politie of de immigratiedienst (IND). Anderen zijn bang voor de hoge rekeningen die professionele medische zorg met zich meebrengt en vrezen dat het ziekenhuis een incassobureau of een deurwaarder zal inschakelen. Soms duurt het hierdoor veel te lang voor de patiënt door een arts wordt gezien.

Het uitstellen van medische zorg kan de klachten verergeren. Daarom is het belangrijk dat mensen weten wat zij zelf kunnen doen om dergelijke situaties te voorkomen.

Selima (42) woont zonder verblijfspapieren in Nederland. Ze gebruikt al jaren medicatie tegen hartklachten. Als haar man plotseling zijn baan verliest, kan ze de medicijnen niet meer betalen. Sinds twee weken zijn haar medicijnen op. Selima durft niet naar de huisarts te gaan omdat ze niet genoeg geld heeft voor een consult.

INFORMATIE UITWISSELEN

In sommige gevallen vinden mensen zelf een oplossing om medische zorg te krijgen. Een enkeling kan de kosten van een behandeling bijvoorbeeld betalen met (zwart) verdiende inkomsten of met geleend geld van familie of kennissen. Een sociaal netwerk, zoals een kerkelijke gemeenschap, kan ondersteuning bieden. Het Wereldhuis biedt een mooie gelegenheid voor ongedocumenteerde migranten om zich te organiseren en om informatie uit te wisselen. Helaas blijkt het niet voor iedereen mogelijk om een oplossing te vinden voor de toegangsproblemen in de zorg.

‘Veel ongedocumenteerden weten helemaal niet dat zij ook gewoon naar de dokter kunnen als ze ziek zijn. Wij proberen mensen op weg te helpen zodat zij zelf de hulp kunnen vinden die ze nodig hebben.’

Frederique, medisch vrijwilliger bij MEDOC

SPREEKUR

Tijdens het MEDOC spreekuur dat Dokters van de Wereld wekelijks in Het Wereldhuis houdt, komen veel mensen die niet weten waar ze terecht kunnen om medische zorg te krijgen. Het spreekuur wordt uitgevoerd door een team van medische vrijwilligers. Zij zetten zich in om de zorgverlening aan ongedocumenteerde migranten beter inzichtelijk en toegankelijk te maken. Zo nodig wordt een MEDOC-boekje, een mobiel medisch dossier, ingevuld. Hierin worden medische gegevens genoteerd die de patiënt zelf bij zich kan houden en waarmee de communicatie met zorgverleners kan worden vergemakkelijkt. Daarnaast informeren, adviseren en ondersteunen de vrijwilligers mensen die problemen ondervinden in de toegang tot zorg.

‘Door simpelweg uit te leggen dat er rechten en plichten bestaan wat betreft de zorg voor ongedocumenteerden geef je duidelijkheid. Hiermee kun je mensen gerust stellen.’

Fleur, medisch vrijwilliger bij MEDOC

FINANCIËLE BARRIÈRES SLECHTEN

Zorgverleners zijn wettelijk verplicht om een patiënt te helpen wanneer deze om hulp vraagt, ongeacht diens financiële situatie. Als een ongedocumenteerde patiënt de rekening niet (helemaal) zelf kan betalen, kan de zorgverlener een financiële compensatie krijgen van de overheid. Toch horen wij regelmatig dat een zorgverlener of zorginstelling een patiënt niet in behandeling wilde nemen omdat hij of zij niet is verzekerd. Als de toegang tot zorg een probleem is kan Dokters van de Wereld een bemiddelende rol spelen tussen de patiënt en de zorgverlener. Wij nemen dan contact op met degenen die bij de situatie betrokken zijn en proberen erachter te komen wat de reden is om de patiënt geen zorg te verlenen. Soms blijkt achteraf dat de zorgverlener niet goed op de hoogte was van bestaande regelingen rond de zorg voor ongedocumenteerden. Ook gebeurt het dat patiënten niet worden geaccepteerd omdat zij zich niet kunnen identificeren. Meestal wordt de toegang tot zorg bemoeilijkt vanwege financiële barrières. Patiënten moeten bijvoorbeeld vooraf een relatief (te) hoog bedrag betalen om voor een behandeling in aanmerking te komen. Dit schrikt mensen soms zo af dat ze, ondanks ernstige klachten, niet terug durven te gaan.

Samuel (23) wordt door de huisarts naar een diagnostisch centrum verwezen voor een foto aan zijn onderbeen. Hij heeft een diepe wond die niet meer uit zichzelf heelt. Bij de balie wordt hij weggestuurd omdat hij de kosten van het onderzoek niet in één keer kan betalen. Na telefonisch contact tussen Dokters van de Wereld en het diagnostisch centrum wordt de foto alsnog gemaakt. Samuel blijkt een ernstige miltaandoening te hebben waarvoor de huisarts hem direct naar het ziekenhuis verwijst.

BEMIDDELING

Wanneer blijkt dat de zorg onvoldoende toegankelijk is probeert Dokters van de Wereld in overeenstemming met de zorgverlener en de patiënt tot een passende oplossing te komen. Het doel van deze bemiddeling is het toegankelijk maken van de zorg die medisch gezien noodzakelijk is voor de patiënt. Daarnaast signaleert en registreert Dokters van de Wereld knelpunten in de toegang tot zorg en probeert dit, in samenwerking met partnerorganisaties, hoger op de politieke agenda te zetten.

Op het spreekuur komen vaak mensen die onder moeilijke omstandigheden proberen hun leven zo goed mogelijk te leiden. Naast gezondheidszorg zijn huisvesting, werkloosheid, voeding, veiligheid, eenzaamheid en zorgen om kinderen of andere familieleden veelbesproken thema's. Wij proberen mensen te verwijzen naar andere instanties die deze ondersteuning wel kunnen bieden. Helaas merken we ook dat onze ondersteuning haar grenzen kent.

‘Hoofdpijn tengevolge van stress is een veelvoorkomende klacht tijdens het MEDOC-spreekuur, de lastigste vind ik. Wij kunnen mensen doorverwijzen naar een huisarts, maar zal die de hoofdpijn weg kunnen halen?’

Hanneke, medisch vrijwilliger bij MEDOC

Patiënten doen steeds vaker melding van problemen met de toegang tot tandheelkundige zorg. Tandheelkundige zorg voor volwassenen komt volgens de nieuwe financiële regeling sinds januari 2009 niet meer voor vergoeding in aanmerking. Tandartsen willen geen financieel risico lopen en weigeren ongedocumenteerde patiënten te helpen als zij de behandeling niet van tevoren kunnen betalen.

Zaanse Bajesboot Verhaal

Ik heb me dus vergist! toen ik dacht dat er mensenrechten in Nederland bestonden, of de zogenaamd vrijheid, gewoon woorden die door een minderheid, kapitalisten gebruikt worden en de meerderheid is daar in getrapt, en ik denk dat het overal op aarde zo is. Maar ligt er aan waar u bent, in sommige landen gebruiken ze de pen en in sommige het stok en laten we het over de pen hebben want de poen is echt erger dan en stok die laat allen littekenen op het lichaam en daarna kan je genezen maaaaaar pen oaaoh ...

Sinds november 2004 werd ik elke keer aangehouden door de politie, laten we het hebben over de laatste keer. 11 maanden was het, ik ga niet overdrijven want de waarheid is pijnlijk genoeg, het gaat over de medische dienst en de tandarts in de detentieboten in het land. Ik heb het zelf meegemaakt als ik last had van mijn kies, die moest gevuld worden en daarvoor moet je eerst een verzoek briefje invullen en de volgende dag pas komt en zuster of broeder. Dus ze kwamen naar me toe. Een van hen zegt dat ik twee weken lang paracetamol moet innemen en daarna naar de tandarts zou kunnen gaan. Ik werd boos en ik vroeg waarom zo lang, en de antwoord was: protocol Ik zei oke dan, maar toch vroeg ik ze moet jullie ook twee weken wachten als jullie naar de tandarts willen gaan? Aantwoord was: **WE KUNNEN NIET VEEL VOOR JOU DOEN**, en ik had echt pijn, en ik snap goed dat ze alleen de opdrachten moeten volgen anders krijgen ze geen baan meer. Dus ik heb gewacht tot die twee weken voorbij waren. Toen de dag van de afspraak kwam werd ik om 12.00 uur pas geroepen. Even daarvoor kwam een bewoner uit de tandartsbus, hij had een erg dikke wang, ik schrok me rot, maar toch wilde ik gaan, en daar was iets vreselijks. Ik zag iets van tevoren en ik zeg niks, ik moest mijn mond open doen, en ze wou die klein spiegeltje in mijn mond doen om te kijken wat de klachten zijn, voor dat begon ik te overgeven. Die materiaal was echt vies maar dan ook echt vies, bah man.

En ik had echt nog de tegenwoordigheid van geest om weg te gaan uit die tandartsbusstoel zeg maar, dus ik ben terug gegaan naar de afdeling en ik heb de lijst gezien en waren een of vijftientig bewoners die naar de tandarts moesten aha zeg ik. Mijn vraag is had die tandarts ook vijftientig tang en spiegels of moet hij elke keer schoon maken en als het zo is dan heeft hij geen tijd want ik zag dat het achter elkaar moet, en er zijn veel klachten gestuurd naar de commissie van toezicht maar en het grote probleem is dat ik nu niet meer durf naar een tandarts te gaan terwijl ik met een paar beschadigde kiezen zit.

Er is veel gebeurd en er is veel te zeggen .. ik ga mijn korte verhaal nu beëindigen. Ik wil alle mensen die de immigranten echt helpen hartelijk bedanken voor alles wat ze voor die mensen gedaan hebben en ook als er sommige mensen die dat hulp niet verdienen maar toch: een goed mens zal zijn pensioen niet door een idioot veranderen dus nogmaaaals: dankjulliewel.

ARBEIDSMIGRANTEN ZONDER PAPIEREN IN DE HUISARTS PRAKTIJK

Jan Dijk

*Huisarts in de Bijlmermeer, ontvangt in zijn praktijk
ongedocumenteerde arbeidsmigranten*

VERKEERDE OF GOEDE KEUZE?

Laat ik eerlijk zijn, er zijn ongedocumenteerde arbeidsmigranten zonder werk van wie ik niet snap wat ze in Nederland doen. Ze hebben vrouw en kinderen in hun land van herkomst van wie ze houden, zijn gezond van lijf en leden en hebben de toekomst voor zich. Als ze dan depressief zijn en als het gemis daarvoor de enige reden is dan zeg ik wel eens tegen hen: 'Ga terug. Je komt hier niet aan de bak.'

Ik ken een man die hier al vele jaren is en die ik trouw behandel en doorstuur als dat medisch noodzakelijk is. Ik bezocht zijn moeder in zijn geboorteland in een wel erg armoedig huisje. Ze was in dat huisje geboren. Dan valt het kwartje en snap je waarom hij wegging. Helaas, moeder bijna negentig jaar nu, woont er nog steeds terwijl al zijn vroegere collega's nu zelf een eigen huis hebben. Hij had best een goede baan voor hij vertrok. Hij erkent het: het was een verkeerde keuze. Maar terug kan hij niet meer.

HOUDING VAN DE ARTS

Het zijn uitzonderingen. De meeste ongedocumenteerde arbeidsmigranten die ik in mijn werk als huisarts zie geven legitieme redenen aan waarom ze zijn gekomen. Misschien zou ik het ook gedaan hebben als de wereldeconomie diametraal omgekeerd was en wij naar West-Afrika zouden gaan om werk te zoeken. Want zo zou het toch evengoed geweest kunnen zijn in de wereld? Wel is het onthutsend om te zien wat voor risico's men neemt om de reis succesvol te laten zijn.

Ongedocumenteerden zijn patiënten als alle anderen. Maar met misschien wel meer ziekten en kwalen dan de gewone immigrant. Je moet als huisarts op de centjes letten als je ze ontvangt in je praktijk en overtuigd zijn van de medische noodzaak van wat je als arts doet. Dat betekent dat je goed moet weten waarmee je bezig bent. Als je die houding ook toepast bij alle andere patiënten komt dat de hele praktijkpopulatie ten goede. Minister Klink houdt dan misschien wel geld over!

HOE WERKT HET IN DE PRAKTIJK?

Elke huisarts dient een verplicht percentage onverzekerde arbeidsmigranten in zijn praktijk te hebben. Bij het doorverwijzingen van deze patienten moet je soms alles uit de kast halen. Dat is spannend.

De ziekenhuisdokter vindt soms vanuit zijn of haar deskundigheid dat een behandeling medisch niet noodzakelijk is; dan ligt bij die arts de verantwoordelijkheid. Desnoods moet je met elkaar in discussie. Het financiële argument kan nooit het enige zijn om niet te behandelen en het is dat ook nooit. In het AMC tenminste niet is mijn ervaring. Niet elke medische behandeling is overigens nodig. Wat wel nodig is gebeurt ook.

Het is jammer dat fysiotherapie nooit mogelijk is, ook als het noodzakelijk is. Maar over de geestelijke gezondheidszorg, de GGZ, heb ik niet te klagen. Huisartsen kunnen allang geld krijgen voor behandeling van onverzekerbare mensen zonder papieren. Er is nu een nieuwe regeling om de kosten vergoed te krijgen. Deze is anders dan de vorige waaraan we net waren gewend. Waarschijnlijk is de nieuwe regeling beter. Maar als het druk is in de praktijk is het al snel te veel werk en vergeet je nogal eens die formulieren in te vullen. We zitten nog in een gewenningsproces.

Huisartsen zijn niet opgeleid om te bepalen of een ongedocumenteerde patient kapitaalkrachtig genoeg is of in aanmerking komt voor vergoeding van de medische kosten. Aan inkomenspolitiek doen wij gelukkig niet. Ik denk dat organisaties als het Kerkhuis in de Bijlmer en Het Wereldhuis dat wel kunnen. Als zo'n organisatie tegen mij zegt dat de cliënt aanspraak dient te maken op de regeling voor vergoeding van medische kosten accepteer ik dat. Het is daarna gewoon een kwestie van eraan denken, papieren invullen en het geld innen.

EÉN WERELD

De wereld is klein, is een global village. One world. Wan Pipel. Iedereen heeft internet en ziet de 'vleespotten van Egypte' in het westen. Die zullen mensen blijven lokken. Maar al deze arbeidsmigranten zijn stuk voor stuk mensen en die mensen zijn onze aandacht meer dan waard!

RECHT OP AANGIFTE

Caroline Otieno

ONE MONTH IN AMSTERDAM

November 2005 is a month that is forever kept in my memory. I was a month old then in Amsterdam after having moved from Rotterdam. The city was different. It seemed alive, a city that never slept. The city centre always amazed me with its crowds of people from different nations touring the city.

ONE NIGHT

On an ordinary day a housemate invited me out for drinks and dance at a nearby café. It was fun and the night soon came to an end. By 5am we split and I headed home. She and her friend went another direction. I was at that time living in one of the apartments in the E-neighbourhood in Amsterdam Zuid-Oost. As I got out of the taxi I saw a man on the staircase. He wasn't going in and he wasn't going out, he just stood there like he was waiting for someone. I waved the thoughts about him aside, walked the stairs, took out my keys and opened the door of the building. I entered and he followed me. He was a young man in his twenties, he looked a little boyish and I didn't think of him as dangerous. He wore white sneakers, faded blue jeans and a grey overcoat. He entered the lift and I followed in.

A CRIME

'Which floor are you going to?' he asked while he absent-mindedly pressed the 7th floor button.

'Fifth floor,' I said.

He pressed the fifth floor button and the lift went up. He said he was also going to the fifth floor. We both stepped out at the fifth floor and he began to talk to me. I found this strange and asked him what his business was asking me so many questions.

'Is it wrong to ask?' he questioned.

I turned to go to the stairs but he asked me to stop. He came close to me and held my wrist with a strong grip.

'Let me go!' I cried out.

He roughly replied that he was going to rape me. My mind was racing at this time and I pleaded with him not to do anything to me. I even rebuked him in the Name of Jesus but he still held me strongly.

'Okay' I negotiated, 'let me go for one minute.'

He released his grip on me and I stood apart calculating whether it was possible for me to run down the stairway and escape. He looked at me and saw that I was thinking of escaping and held my jacket with both hands. I struggled to push him away and lost my balance. As I fell to the ground my hairclip broke and I hit my head on the cement floor. He fell on top of me and started fidgeting with my trousers. I panicked and silently cried out to God: 'How can you allow this to happen, am I going to be raped just like that?'

A clear instruction flashed across my mind like someone typing a message on a computer screen. It was unmistakable: 'You have two choices, you can either lie down there and be raped or you can fight back!'

'I choose to fight!' I screamed in thought.

I looked around the floor, I could only see newspapers and they were far from me, nothing to hit the man with.

Another instruction came through. This time I had the image of crocodiles. I had read somewhere that along the Tana River many people were attacked by crocodiles when they went to fetch water from the river. Those people had been advised to fight back by hitting the eyes of the crocodiles.

'Go for his eyes,' the command came in.

I positioned my hands like claws and fought in the air like a cat, clawing the man's face and eyes. He yelled and fought back pushing my chin down and to the side. I shook my head from side to side and continued to fight. I began to shout for help. He covered my mouth with his hands. I bit down hard on his hands and continued to scratch and claw him. The final instruction came: 'Call the name of Jesus!' As loudly as I could, I shouted, 'JESUS!'

He struggled to cover my mouth. I bit his hands as hard as I could.

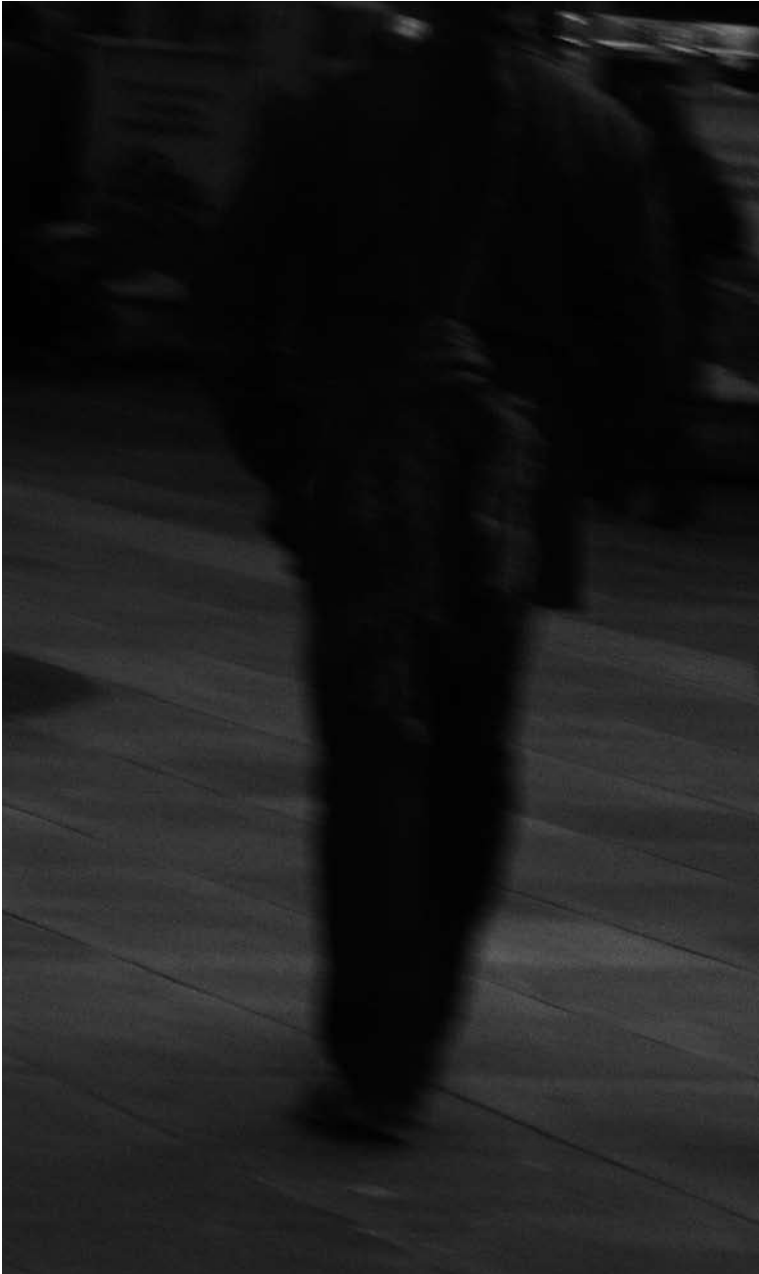
'JESUS!' I shouted even more loudly.

'J-E-SUSSSS!'

The man got up and ran like a whole army was chasing him. I saw a piece of his grey coat around the corner and he was gone. I sat there on the floor and continued to scream for a few minutes.

HELP ME

I got up, took the lift downstairs and screamed into the night: 'Help, help, help!' Not an answer came; the parking lot was full of cars but quiet. Everywhere it was dark, there was no movement. I ran back in and took the lift upstairs.

I was shaking like a leaf by this time and the house was dark, everyone was asleep. I went to the toilet and looked at myself in the mirror. My lip was cut and bleeding, my nails were broken and bleeding as well. I took water, rinsed my mouth and spat out. I sat on my bed and wondered what action to take next. My nerves were upset, I couldn't sleep after such an experience. I decided to call the police. I didn't have credit on my phone but remembered that I could call the emergency number without credit. I pressed 112 and waited. When the answer came I gave my location and said I had been attacked. The reply came that the police would be there in a few minutes. I went out on the veranda and looked down waiting for them. They drove by in two cars and I took the lift downstairs to meet them. They were three policemen and one policewoman.

I reported that I had been attacked outside the lift on the fifth floor. We all entered the lift and came out at the fifth floor. The policemen looked around on the floor with their torches. Some buttons and a piece of my clothing were still there. They collected these and asked me to come with them down to the station. At the station I was offered tea. I asked to use the phone and I was granted permission, so I was able to call a few people and my pastor. After a short while, another policeman came to the reception area where I was sitting and asked me to come into another room where I was to file a report. He asked me whether it was okay for him to interview me and record the statement or whether I desired a female officer to interview me. I said it was okay for him to interview me. The interview was slow and a lot of work as I recorded every single thing that happened. Sometimes I stopped and burst into tears. I felt a lot of pain in my shoulders and around my neck.

One of the first questions he asked was whether I had residence, was I officially legal in the Netherlands? I said that I had left my passport in the house. He did not bring the issue up again but instead focussed on what had happened, and I recorded my story with him. After this session ended, the policeman told me they would take me to another place in the office where a doctor would examine me. They took samples of skin from under my nails because I had scratched the assailant.

THE RIGHT TO REPORT CRIME TO THE AUTHORITIES

It has been four years now since this horrible incident. I thank God that He rescued me from such a horrible experience. If a crime is committed to you, whether or not you are documented, you have a right to report it to the authorities.

NOODHULP

LEVEN VOORBIJ DE VERZORGINGSSTAAT

‘Everything went fine until I lost my job and my girlfriend made me leave the house.’

John

‘Soms sta ik op een ladder de ramen te soppen, alleen in het huis van mijn werkgever en dan denk ik: wat als ik nu van de trap val?’

Victoria

Ongedocumenteerde arbeidsmigranten balanceren voor hun gevoel voortdurend op een hoog koord boven de afgrond. De kans in een acute noodsituatie terecht te komen is altijd dreigend aanwezig. Noodsituaties volgen doorgaans twee mogelijke doemscenario's:

- een leven voorbij de verzorgingsstaat
- een Kafkaeske bureaucratie van straf en hyperregulatie

EEN AFWEZIGE VERZORGINGSSTAAT

Wie geen recht heeft op de voorzieningen van de sociale zekerheid, wie zich niet mag verzekeren tegen de risico's van werkloosheid, arbeidsongeschiktheid of ziekte, loopt grote risico's zodra het inkomen uit arbeid wegvalt. Geen geld meer verdienen betekent bijna onmiddellijk: niet in staat zijn om de huur te betalen en daarmee dreigende dakloosheid. Wie al te lang aangewezen is op de hulp van vrienden of familie loopt gevaar hen tot last te worden en dit sociale vangnet kwijt te raken. Bovendien ligt door de afhankelijke situatie het gevaar van uitbuiting op de loer. Sommigen gaan seksuele relaties aan in ruil voor onderdak. Transactionele seks noemen we dat in Het Wereldhuis.

EEN BEDREIGENDE STAAT

De beschermende verzorgingsstaat die individuele zekerheid en vrijheid biedt is er niet voor ongedocumenteerden. Zij hebben te maken met een overheid die zware middelen inzet tegen het bestuursrechtelijk vergrijp geen geldige

papieren te bezitten: vreemdelingendetentie en uitzetting. De dreiging om opgepakt en uitgezet te worden komt in gesprekken met alle ongedocumenteerden terug. Wie in vreemdelingendetentie terecht komt ziet zijn levensplanning verdwijnen als sneeuw voor de zon. Deze dreiging is altijd aanwezig, net als de voorzorgsmaatregelen: nooit zonder geldige kaart de metro in, plekken mijden waar men getuige zou kunnen zijn van een optreden van de politie. Het doel hiervan is ongezien en ongekend te blijven. Tijdens noodhulpgesprekken ontstaat dikwijls een vertrouwenrelatie waarin deze beknellende manier van leven een plek kan krijgen, ook al is het maar voor even.

DOORVERWIJZEN

Bij het verstrekken van noodhulp werken wij intensief samen met anderen. We weten elkaar over en weer te vinden. Maatschappelijk werkers, werkzaam in bijvoorbeeld ziekenhuizen, melden mensen aan bij Het Wereldhuis. Het Wereldhuis verwijst door naar gespecialiseerde hulp en voor financiële hulp naar fondsen.

We geven ook zelf uitvoering aan een aantal fondsen, waaronder de gemeentelijke regeling 'Fonds gevolgen vreemdelingenwetgeving' en het Aidsfonds. Hierover leest u in dit hoofdstuk meer.

Met onze hulpverlening stuiten we vaak op grenzen. Op financiële grenzen: er is simpelweg onvoldoende budget voor noodopvang of om iedereen die voor de verblijfsprocedure een paspoort van het land van herkomst moet hebben een bijdrage te verstrekken (Nigeria: 500 euro, Ghana: 215 euro). We stuiten ook op personele grenzen ondanks alle ondersteuning van vrijwilligers. Vaak loopt het wekelijks spreekuur uit omdat er spoedgesprekken tussendoor komen. Soms kunnen we niet verder helpen, maar alleen maar luisteren en het samen met de mensen die het betreft proberen uit te houden in alle ellende die hen overkomt. Samenwerking met anderen is hard nodig, vooral als er specifieke expertise nodig is. Binnen Het Wereldhuis werken wij samen met een pastor van de VPSG (Pastorale opvang huiselijk en seksueel geweld). Zij beschrijft in dit hoofdstuk haar ervaringen bij de begeleiding van vrouwen met seksuele geweldservaringen.

Evelyn Schwarz

*Werkzaam voor de Protestantse Diaconie Amsterdam
en projectleider van Het Wereldhuis*

WOENSDAG: NOODHULP SPREEKUUR IN HET WERELDHUIS

Evelyn Schwarz

*Werzaam voor de Protestantse Diaconie Amsterdam
en projectleider van Het Wereldhuis*

EEN JAAR SPREEKUUR

woensdag 7 mei 2008

Het eerste keer spreekuur in Het Wereldhuis. Wij zijn maar met ons drieën vandaag en eigenlijk best zenuwachtig. Van verschillende kanten hoorden we: 'De plek van jullie nieuwe project is totaal ongeschikt. Mensen durven niet met de metro te komen helemaal naar het centrum van de stad, ze komen nooit de Bijlmer uit.' Zouden deze mensen gelijk krijgen? Cor is nog met sabbatsverlof. Joke draait het spreekuur voorlopig in haar eentje. Issa fungeert als gastheer en Evelyn doet haar werk op de woensdagen voorlopig vanuit de andere spreekkamer. Issa merkt op dat we maar één thermoskan hebben. Maar eens rondvragen of er nog ergens een paar staan. Doet de internetverbinding het nu wel? 's Avonds is de conclusie: het was een drukke eerste spreekuur-woensdag, zoals we dat gewend waren van het Kerkhuis in de Bijlmer. Alle mensen die een afspraak hadden zijn verschenen, een enkeling verdwaalde en kwam wat later. Gelukkig komt vanaf volgende week Abbay, vrijwilliger van het Kerkhuis, ons versterken met het bijhouden van de agenda.

woensdag 27 mei 2009

De gebruikelijke drukte. Grace en Anna zijn bezig met de afwas, er zijn al heel wat kopjes thee doorheen gegaan vandaag. Ibrahim is even naar een winkel, de thee voorraad is op. Zoals elke week heeft Aslam een middagmaal bereid, deze week is het rijst met gehakt. Wie gaat even opdienen? Onze nieuwe collega Christina doet vandaag haar eerste gesprekken zelfstandig met Cor op de achtergrond. Om 11.00 uur heeft zich een nieuwe vrijwilligster aange-

kondigd: zij is geïnteresseerd in de functie van buddy inburgering. Waar kan buddy Astrid even rustig met haar gaan zitten? De derde spreekkamer wordt gebruikt door Dokters van de Wereld en in de kamer met de naam 'Manilla' zit Issa al met een nieuwe bezoeker een intakegesprek te doen. 's Middags zullen in twee kamers advocaten hun spreekuur houden. Wie zijn dat deze week? Zijn er nog ergens folders met de data voor de aanstaande basisvoorziening? Joke meldt dat ze niet meer voldoende stripkaarten heeft voor de vrijwilligers. Wie kan die straks nog halen? Is Ibrahim al terug? Computerbeheerder Robin komt even langs en merkt op dat Evelyn nu eindelijk eens de gedoneerde computer moet gaan ophalen. Ook Georges komt langs: hij wacht op een getuigschrift voor zijn werkzaamheden als computerdocent. Hij heeft dat nodig als bewijsstuk in zijn verblijfsprocedure. Abbay sust met zijn indrukwekkende rust een opkomende ruzie in de wachtkamer: meneer Williams zal straks als volgende aan de beurt zijn, hij was niet te laat maar in de tuin aan het werk.

SPREEKUR ALS KRUISPUNT

De woensdagen in Het Wereldhuis zijn drukke dagen. Naast de drie soorten spreekuren die dan plaatsvinden zijn deze dagen ook een kruispunt voor nieuwe activiteiten en ontmoetingen. Al wachtend op een afspraak maken de bezoekers kennis met elkaar, doen actuele informatie op en schrijven zich in voor cursussen of voorlichtingsavonden. Tijdens de noodhulpgesprekken komen verborgen talenten van mensen naar boven. Waar mogelijk laten we er zo snel mogelijk concrete activiteiten uit voortkomen. Een groot deel van de vrijwilligers heeft via een noodhulpgesprek een vrijwilligersfunctie in Het Wereldhuis gevonden.

INTAKE, REGISTRATIE EN VERTROUWELIJKHEID

Om de grote toestroom aan bezoekers met een hulpvraag tegemoet te kunnen treden werken wij intensief samen met vrijwilligers en met andere organisaties. Ook hebben we een intakeprocedure ontwikkeld. Deze is zo laagdrempelig mogelijk. Een eerste gesprek - de intake door een vrijwilliger - is altijd mogelijk binnen twee werkdagen. Doorgaans krijgt iedereen die zich meldt voor noodhulp binnen twee weken een afspraak met een professionele hulpverlener. In spoedgevallen is dit eerder.

Het intakegesprek heeft de functie om de hulpvraag wat duidelijker te krijgen en daardoor gericht te kunnen doorverwijzen. Er wordt gevraagd naar ondermeer het land van herkomst, de geboortedatum of men in een verblijfsprocedure zit, in bezit is van een paspoort, of er ooit asiel is aangevraagd, of er kinderen in Nederland of elders zijn. Al deze data worden genoteerd om voor de verdere hulpverlening alvast een aantal noodzakelijke gegevens bij de hand

te hebben. Ze worden niet aan derden verstrekt zonder nadrukkelijke toestemming van de cliënt. Ook worden er geen huisadressen geregistreerd. De gegevens worden opgeslagen in een cliëntvolgsysteem. Dit systeem is alleen toegankelijk voor de spreekuurmedewerkers en de projectleider.

Aan de hand van de intake wordt een afspraak gemaakt met de hulpverlening in huis. Dat kan een afspraak met Dokters van de Wereld zijn wanneer er vragen zijn over toegang tot de gezondheidszorg, een afspraak met een advocate bij juridische vragen en voor alle andere vragen een afspraak voor Wereldhuis-counseling. Mensen met een asiolverleden worden meteen doorverwezen naar een vluchtelingenorganisatie zoals de WOU, Werkgroep Opvang Uitgeprocedeerden of het ASKV, Steunpunt Vluchtelingen. Het Wereldhuis richt zich wat de individuele hulpverlening betreft nadrukkelijk op de grote groep arbeidsmigranten die nooit asiel hebben aangevraagd.

MENSEN DIE NOODHULP ONTVANGEN

Omdat al deze gegevens in een cliëntvolgsysteem zijn opgeslagen is over de groep met individuele hulpvragen enig cijfermateriaal beschikbaar. Omdat dit systeem in ontwikkeling is zijn de kwantitatieve gegevens uit het systeem maar ten dele te gebruiken voor een analyse. De cijfers geven daarnaast nadrukkelijk geen representatief beeld van alle bezoekers van Het Wereldhuis. Ze geven enkel een beeld van de mensen die een beroep deden op het noodhulpspreekuur tijdens de eerste maanden van Het Wereldhuis. Wat nu volgt is een analyse van deze gegevens.

364 MENSEN OP EEN KEERPUNT VAN HUN LEVEN

In januari 2008 werd het cliëntenbestand van het Kerkhuis in de Bijlmer, waar tot dan toe individueel spreekuur werd gehouden, overgenomen door Het Wereldhuis. Van de toen geregistreeerde hulpcontacten, dat waren er 270, werden er 131 afgesloten of overgedragen aan andere organisaties. Op dit moment is er nog contact met 139 mensen die eerder het Kerkhuis bezochten. Dat betekent dat hun hulpvraag al 1,5 jaar of langer speelt.

Sinds januari 2008 worden er in Het Wereldhuis 225 nieuwe bezoekers begeleidt. Dat betekent dat er op dit moment 364 mensen een begeleidingstraject in Het Wereldhuis volgen. Eenmalige spreekuurcontacten zijn daarin niet meegenomen. Ook zijn in deze analyse geen cliënten meegeteld die een ander spreekuur dan de 'counseling' bezochten. De gegevens van mensen die na de intakeprocedure een afspraak maken voor één van die andere spreekuren worden pas sinds kort in het cliëntvolgsysteem opgenomen.

De gemiddelde frequentie van de contacten is één keer per maand, soms minder vaak. Wekelijks hebben er zo'n veertig mensen een counselinggesprek

van circa twintig minuten. Tijdens het woensdagspreekuur en zijn er daarnaast nog circa twintig korte contacten, bijvoorbeeld voor het overhandigen van documenten of het vertalen van een brief door een vrijwilliger.

Op dit moment melden zich ongeveer vijf nieuwe mensen per week met een hulpvraag die een langer durende begeleiding vergt.

364 LEVENSVERHALEN

De levensverhalen van deze 364 mensen zijn heel divers. De enige gemeenschappelijke noemer is het ontbreken van een geldige verblijfsvergunning. Toch zijn er ook overeenkomsten te signaleren. De meerderheid van de mensen is bijvoorbeeld bekend bij de Immigratiedienst IND. Soms door eerdere verblijfsprocedures, soms door lopende aanvragen.

Doorgaans is er een gemeenschappelijke taal tussen hulpverlener en migrant, ook in de heel letterlijke zin van het woord. Maar vier van de bezoekers spraken geen Nederlands, Engels of Frans. Deze vier mensen brachten zelf een bevriende tolk mee die voor hen uit het Thais of Turks vertaalde. Over het algemeen vind de communicatie zonder al te grote taalbarrières in het Nederlands of in het Engels plaats.

Een meerderheid van de noodhulp-bezoekers is man (226 mannen tegenover 138 vrouwen). Bij de groep die Het Wereldhuis bezoekt voor activiteiten, maar geen beroep doet op de noodhulp, is dit niet het geval. Dit zijn veelal domestic workers en onder hen zijn veel vrouwen.

De meeste noodhulp-bezoekers geven aan alleenstaand in Nederland te zijn (161 mensen). Dit houdt in sommigen gevallen in dat een partner in het land van herkomst verblijft. De gemiddelde leeftijd is iets hoger dan bij de gemiddelde bezoekersgroep van Het Wereldhuis. De oudste cliënt van de noodhulp is 69, de jongste is veertien. De grootste groep, 87%, is tussen de vijftig en de dertig jaar oud.

LANDEN VAN HERKOMST

De top tien van de landen van herkomst wordt bezet door Afrikaanse landen, aangevuld door de klassieke Nederlandse migratielanden: Marokko, Suriname en Turkije. Daarbij staan Nigeria en Ghana met grote afstand vooraan. Kenmerkend is dat migranten uit deze landen doorgaans geen asiel in Nederland krijgen en zij daarom kiezen voor irreguliere migratie.

De top tien is naar onze inschatting te danken aan de langjarige verbondenheid van de Protestantse Diaconie Amsterdam aan (Afrikaanse) migrantenkerken in Zuidoost. De laatste maanden is een lichte verschuiving naar landen buiten (West)-Afrika op te merken.

In totaal kwamen er mensen uit zesenzeventig verschillende landen in Het Wereld-

huis, waarbij uit zeventien landen maar één persoon kwam en uit negen landen twee of drie mensen. Dat doet vermoeden dat ook mensen zonder een sterk sociaal netwerk binnen de eigen etnische groep Het Wereldhuis weten te vinden.

TOP TIEN LANDEN VAN HERKOMST

Nigeria	105
Ghana	102
Sierra Leone	15
Suriname	14
Oeganda	10
Soedan	9
Turkije	9
Marokko	8
Kameroen	7
Togo	5

ALLE GODSDIENSTEN VERTEGENWOORDIGD

De godsdienst komt lang niet in alle noodhulpgesprekken ter sprake en staat daarom vaak niet geregistreerd. Aannemelijk is dat een grote meerderheid christelijk is, in veel gevallen horen zij bij een kerk uit de Pinksterbeweging. Ook dit is het gevolg van onze banden met migrantenkerken in Amsterdam. Gaandeweg ontstaan er nu ook meer contacten met rooms-katholieken uit Latijns-Amerika en Zuidoost-Azië. Ook andere wereldreligies zijn steeds meer vertegenwoordigd. Van drieëntwintig bezoekers is bekend dat ze moslim zijn, twee zijn Hindi.

HULPVRAGEN

De hulpvraag is bijna altijd complex en vaak aan het begin van een traject nog niet geheel in kaart te brengen. Soms - bij heel gerichte vragen - is er vrij snel een doorverwijzing naar partnerorganisaties buiten Het Wereldhuis zoals het IOM, de Internationale Organisatie voor Migratie, de Jeugdzorg of het Steunpunt Mensenhandel. Vaak gebeurt een doorverwijzing pas na een hele tijd. Mensen hebben soms veel tijd nodig voor het opbouwen van vertrouwen voor zij hun hele verhaal durven vertellen.

TOP VIJF VAN HULPVRAGEN

1. Verblijfsvergunning
2. Toegang tot gezondheidszorg en medische problemen
3. Onderdak en broodnodig
4. Psycho-sociale begeleiding
5. Zorg om kinderen

1. Verblijfsvergunning

De meeste noodhulpbezoekers geven aan dat hun illegale status oorzaak is voor hun acute problemen. Een verblijfsvergunning wordt gezien als de oplossing voor alle problemen. Vaak is er sprake van een complexe problematiek. Tijdens het counselinggesprek wordt samen met de cliënt nagegaan waar op dit moment de meest dringende problemen zitten en hoe men kan werken aan een oplossing.

2. Medische problemen

Veel noodhulpbezoekers hebben te maken met serieuze medische klachten, problemen met de toegang tot passende medische zorg en financiële zorgen ontstaan door doktersrekeningen. Vaak voorkomende medische klachten zijn: een infectie met HIV en Aids, diabetes, hart en vaatziekten en een hoge bloeddruk vaak in combinatie met andere aandoeningen. Ook ontmoeten we veel mensen met psychiatrische problemen of een post traumatisch stress syndroom. De dagelijkse druk leidt bij veel bezoekers tot (psycho)somatische klachten zoals huidaandoeningen, allergieën en slaapproblemen. Een aantal keren ontmoeten wij mensen die op de vlucht voor de politie botbreuken hebben opgelopen. Andere aandoeningen waren: herseninfarcten, nierproblemen, kanker en sikkelcelanemie. Wie in het land van herkomst geen behandeling kan krijgen kan in aanmerking komen voor een verblijfsvergunning om medische redenen. Het Wereldhuis meldt zo'n cliënt aan bij het 'Fonds gevolgen Vreemdelingenwetgeving' van de gemeente Amsterdam.

3. Acute nood: geen onderdak en broodnodig

Gebrek aan onderdak is een van meest voorkomende acute vragen. De meeste ongedocumenteerden wonen in illegale onderhuur en moeten vaak verhuizen. Wie zijn huis kwijt raakt kan dikwijls een tijdje terecht bij vrienden of kennissen van bijvoorbeeld de kerk. Bij maar vier van onze cliënten is er sprake van langer durende dakloosheid. In alle andere gevallen werd er een mogelijkheid gevonden om via het eigen netwerk aan onderdak te komen. De prijs die daarvoor betaald wordt is soms vrij hoog. Vaak in letterlijke zin: kamerprijzen zijn vaak woekerprijzen. Soms is ook de emotionele prijs ondoenlijk hoog. Sommige bezoekers gaan seksuele relaties aan in ruil voor onderdak. Ze vormen een gemakkelijke prooi voor uitbuiters en mensen met neiging tot geweld.

4. Psycho-sociale begeleiding

De counselinggesprekken van Het Wereldhuis bieden een luisterend oor. Samen met de cliënt wordt gezocht naar wegen om problemen het hoofd te kunnen bieden. Regelmatig gaat het om vragen rondom seksualiteit: homo-seksualiteit, transseksualiteit, seksuele geweldservaringen en zwangerschap-

pen. Geen enkele keer kwam de vraag naar een abortus ter sprake. Daarnaast gaat het om emotionele steun in het volgen van de ingeslagen weg. De noodhulpmedewerker denkt mee wat de volgende stap moet zijn, welke instantie bezocht moet worden en geeft uitleg over bestaande regelingen.

5. Zorg omtrent kinderen

Een vraag omtrent de zorg voor kinderen staat zelden op zichzelf, zij maakt doorgaans deel uit van een complexe problematiek. In de registratie zoals we die tot nu toe voeren is het daarom moeilijk om na te gaan hoeveel hulpvragen er in de afgelopen periode waren over kinderen. Ook zijn we nog niet in staat om aan te geven hoeveel van onze cliënten de zorg voor kinderen in Nederland hebben. De hulpvragen gaan doorgaans over financiële ondersteuning met betrekking tot schoolkosten. In samenwerking met het 'Fonds leren zonder papieren' kunnen we deze vragen tegemoet komen. Andere vragen zijn doorgaans juridische vragen: erkenning, inschrijving in het bevolkingsregister en de positie van kinderen die zich in een ander land bevinden. Een keer werd doorverwezen naar een advocaat die zich inzette om een schoolopleiding na het 18e levensjaar te mogen afronden.

FONDS GEVOLGEN VREEMDELINGENWETGEVING EN AIDSFONDS

Het Wereldhuis biedt in principe alleen incidentele financiële hulp, bijvoorbeeld voor het verkrijgen van een paspoort of voor het betalen van griffierechten en legeskosten. Om mensen langdurig financieel te kunnen ondersteunen, bijvoorbeeld met huurkosten zijn onze middelen (70.000 euro in 2009) ontoereikend.

Een uitzondering vormen mensen die in afwachting zijn van een verblijfsvergunning. We wijzen hen voor maandelijks leefgeld door naar een tweetal fondsen waaraan wij uitvoering geven.

Het 'Fonds gevolgen vreemdelingenwetgeving', FGV, van de gemeente Amsterdam is bedoeld voor ongedocumenteerden zonder een asielverleden die naar verwachting in aanmerking zullen komen voor een verblijfsvergunning. Meestal gaat het om een verblijfsvergunning om medische redenen, soms ook om schrijnendheid. Voor de periode waarin mensen in afwachting van hun verblijfsprocedure zijn worden zij uit het fonds financieel ondersteund. In Het Wereldhuis ontvangen zij daarnaast begeleiding en advies.

Het Aidsfonds heeft in samenwerking met de Protestantse Diaconie Amsterdam en het project Open deur in 2007 een regeling ontwikkeld voor mensen met HIV en Aids. Hun traject om in aanmerking te komen voor een verblijfsvergunning is vaak weerbarstig. Voordat zij aangemeld kunnen worden voor het FGV worden zij door het Aidsfonds ondersteund. Het gaat om een bedrag van

375 euro per maand, waarvan 175 euro leefgeld en 200 euro voor huur.

In de periode tussen april 2008 tot mei 2009 waren 67 van de 364 cliënten van de noodhulp aangemeld voor het FGV en 27 voor het Aidsfonds. Van de laatst genoemde 27 zijn er naar verloop van tijd 9 overgegaan naar het FGV. Voor zover het uit onze cijfers blijkt krijgen de meeste mensen langer dan één jaar ondersteuning vanuit een fonds. De overgang van het Aidsfonds naar het FGV gebeurt in enkele gevallen iets sneller.

Van de 67 in het FGV hebben er in deze periode 28 een verblijfsvergunning gekregen. Omdat deze in eerste instantie vaak maar voor de duur van een jaar wordt verleend hadden we in dezelfde periode ook te maken met cliënten wiens vergunning niet meer werd verlengd.

DETENTIE

Een aantal bezoekers van de noodhulp heeft ooit in vreemdelingendetentie gezeten. Er zijn hierover helaas geen precieze cijfers beschikbaar. Vaak komen de ervaringen van een detentie pas gaandeweg een traject ter sprake. Vaak was de periode van detentie voor het eerste contact met Het Wereldhuis. Van maar drie mensen is bekend dat zij ooit in strafdetentie hebben gezeten. Van hen is er één uit gebrek aan bewijs weer vrijgelaten.

KIEZEN VOOR MEKAAR

Bij sommige vragen om financiële ondersteuning kunnen we niets betekenen hoewel we er graag in zouden willen voorzien. Drie keer werd er bijvoorbeeld gevraagd om een bijdragen in kosten voor een opleiding of studie. Ook werd sinds 1 januari 2009 verschillende keren gevraagd om financiële ondersteuning voor een tandartsrekening. Deze kosten worden vanaf 2009 niet meer vergoed. Dit was de aanleiding om samen met een aantal partnerorganisaties het tandheelkundig fonds 'Kiezen voor mekaar' op te richten.

DOORVERWIJZING

1. Ondersteuners van ongedocumenteerden

In Amsterdam bestaat er een bescheiden netwerk in de ondersteuning van ongedocumenteerden. Daarbij gaat het om een mix van particulieren, kerken, steungroepen, kleine en grote NGO,s en betrokken professionals in de gezondheidszorg, jeugdzorg, maatschappelijk werk en in de advocatuur. Het Wereldhuis maakt deel uit van dit informele netwerk. Men weet elkaar te vinden voor doorverwijzing waar specifieke expertise gevraagd is voor aanvullende begeleiding of waar bewijsstukken moeten worden verzameld voor een verblijfsprocedure. Met de volgende organisaties en personen is er volgens onze registratie het afgelopen jaar over en weer contact geweest. Voor eventuele onvolledigheden bij voorbaat onze excuses.

- Afapac (aanmelding bij Het Wereldhuis)
- African roots movement (aanmelding bij Het Wereldhuis)
- ASKV (directe doorverwijzing van mensen met asielachtergrond)
- All included
- Amnesty international (aanmelding bij Het Wereldhuis)
- AMC maatschappelijk werk (aanmelding bij Het Wereldhuis)
- BlinN (doorverwijzing voor gespecialiseerde hulp)
- Bureau jeugdzorg (doorverwijzing voor gespecialiseerde hulp)
- Centrum 45 (doorverwijzing voor gespecialiseerde hulp)
- Coördinatiepunt mensenhandel (doorverwijzing voor gespecialiseerde hulp)
- Dokters van de Wereld
- IOM (doorverwijzing voor begeleiding bij terugkeer)
- Juridisch loket (doorverwijzing voor gespecialiseerde hulp)
- Kerken (niet nader gespecificeerd, daarnaast een vijftal met naam genoemde migrantenpastores)
- Kruispost (aanmelding bij Het Wereldhuis en doorverwijzing)
- Open deur (doorverwijzing van uitgeprocedeerde asielzoekers)
- Pastores in vreemdelingendetentie (aanmelding bij Het Wereldhuis)
- Spirit jeugdzorg (doorverwijzing voor gespecialiseerde hulp)
- Stichting Vrouwen zonder verblijfsvergunning
- Vangnet van de GGD (doorverwijzing voor gespecialiseerde hulp)
- Vluchtelingenwerk Amsterdam en Groningen (directe doorverwijzing van mensen met asielachtergrond/aanvullende informatie met betrekking tot een lopende procedure)
- Voedselbank/de Vonk (doorverwijzing voor hulp in natura en voor begeleiding van een vergunninghouder)
- Vrienden en ondersteuners van de cliënt (aanmelding bij Het Wereldhuis)
- WOU (directe doorverwijzing van mensen met asielachtergrond)

Voor mensen die in aanmerking kwamen voor een verblijfsvergunning was er ondermeer contact met gemeentelijke organisaties als DWI, GBA en Dienst Wonen.

2. Advocaten

De huidige bezoekers van de noodhulp hebben - voor zover dit uit onze registratie blijkt - contact met veertig verschillende advocaten. Sommigen werden door Het Wereldhuis doorverwezen naar een advocaat met een specifiek specialisme op het gebied van vreemdelingenwetgeving. Veel cliënten hadden bij aanmelding in Het Wereldhuis al een advocaat. Vragen over de lopende, soms slepende procedure en over hoge kosten waren in sommige gevallen aanleiding om contact te zoeken met Het Wereldhuis. Sinds de komst van

A Guiding Angel

MY SECOND POEM IS DEDICATED TO MARTHA KLINK
A GUIDING ANGEL TO ME IS TITLED AS FOLLOWS.

I BELIEVE! I BELIEVE!! I BELIEVE Matthew: Mark: Luke and John
All the rest of Jesus men,
We all went out to hear what he has to say,
Before he could open his mouth,
This daughter of Abraham jumped out from the crowd.
And sit upon his feet.

I BELIEVE, I BELIEVE, I BELIEVE she shouted.
You believe what I asked her
I Believe that he is the Son of God;
I believe he came to take away the sins of the world.
I believe that in him I have a new life;
I believe that he is my savior.
You believe all these I asked,
Yes, I believe, I believe, I believe
And who are you if I may ask,
I am Martha she replied hitting her chest with her right hand,
Then I looked at Jesus Christ, he looked back at me with a smile,
And nod his head in agreement to Marcher's claim,
Then I said, Thank Jesus Christ for Martha.
For her sins are forgiven Amen.
And surprisingly, our Lord Jesus Christ also said Amen.

By Gideon Anagara

het juridisch spreekuur in Het Wereldhuis worden mensen met dergelijke vragen direct doorverwezen naar een adviesgesprek met een van onze advocaten. In sommige gevallen was het de advocaat die de cliënt bij ons aanmeldde voor aanvullende ondersteuning. Daarbij ging het om een financiële bijdrage bijvoorbeeld voor reiskosten naar een ambassade en psycho-sociale ondersteuning.

3. Medische hulp

Van lang niet alle bezoekers is de huisarts bij Het Wereldhuis bekend. Uit onze registratie blijkt dat de cliënten patiënt zijn bij zestien verschillende huisartsen verspreid over de hele stad met een kleine piek van een drietal huisartsen in Amsterdam-Zuidoost. Een klein aantal mensen maakt enkel gebruik van de medische hulp van de Kruispost. Veel van onze bezoekers zijn daarnaast patiënt bij een van de Amsterdamse ziekenhuizen. Het Wereldhuis heeft contact met de volgende ziekenhuizen: AMC, OLVG, Boven het IJ en het VU-ziekenhuis. Verder was er contact met fysiotherapeuten, tandartsen, AMC de Meren, Mentrum en een vrij gevestigde psychiater. Het contact vond altijd plaats op verzoek van onze cliënt. Vaak ging het om de afhandeling van een rekening, in andere gevallen om een doorverwijzing of om een medisch getuigschrift in verband met een verblijfsprocedure.

PRAKTIJK VOOR BEELDEN UIT DE NOODHULP

Cor Ofman

*Werkzaam voor de Protestantse Diaconie Amsterdam
en verbonden aan Het Wereldhuis*

TOEGANG TOT DE ZORG

Niet alleen de ogen van de collega gaven blijk van enig ongelooft. Een 'bling-bling' auto kwam voorrijden bij Het Wereldhuis met een dito man met een dito zonnebril. En die kwam voor hulp? Nee, hij bracht een minder gefortuneerd gemeentelid naar het spreekuur. Laten we haar Blessing noemen.

Blessing, zestig+, ongedocumenteerd, afhankelijk van opvang door leden van haar migrantenkerk, had het aan haar heupen en haar knieën. Ze liep moeizaam achter een rollator. Elke stap deed haar zichtbaar pijn. In het Flevoziekenhuis, waar ze eerder na een val was geweest, hadden ze behandeling geweigerd omdat ze niet was verzekerd. De verklaring van de huisarts in de Bijlmer was klip en klaar: de heup aan de ene kant was puin en de knie aan het andere been evenzeer. Er moest dus wat gebeuren. Dankzij onze goede contacten met het AMC kon een gedoogconsult met een specialist worden afgesproken. Blessing kwam op de wachtlijst. Eerst voor de knie, daarvoor was de wachtlijst het kortst. In de week voor Pasen werd ze geopereerd. Kennelijk zo voorspoedig dat ze op vrijdag al, voldoende 'gemobiliseerd', het ziekenhuis kon verlaten met een doorverwijzing voor fysiotherapie.

Toen zat ze thuis op een kamertje, tweehoog, zonder lift. Bij alles moest ze worden geholpen; achter haar rollator draaide ze wat rondjes in de huiskamer. Dat was het dan. De fysiotherapie bleek niet bereid om te helpen zonder betaling. De fysiotherapeute, die haar in het AMC had geholpen, vertelde dat er sprake was van een 'te goede mobiliteit' dat ze had moeten worden aangemeld voor revalidatie in het verpleeghuis Gaasperdam. Daar zou ze overigens niet zijn geaccepteerd want 'Gaasperdam neemt geen onverzekerde mensen aan'.

Zou Blessing binnen een paar dagen na de operatie ook naar huis zijn gestuurd als men in het AMC had geweten dat haar woonomstandigheden dramatisch slecht, haar bewegingsruimte uiterst beperkt en de vervolghtherapie onbereikbaar?

Bij de heupoperatie moet het anders, lijkt me. Anders krijg ik het op mijn heupen.

MULTI-PROBLEMEN

Via het maatschappelijk werk van het AMC was Lisa bij Het Wereldhuis aangemeld voor een bijdrage uit het Noodfonds van de gemeente Amsterdam. De ambtenaar had wel wat bedenkingen. Een vrouw met een psychiatrische problematiek voor de tweede keer zwanger van dezelfde partner en de partner buiten beeld. Voor een paar maanden kreeg ze noodhulp, tot de bevalling, een bijdrage voor bad-bed-brood. Toen Lisa vanwege complicaties eerder dan de bedoeling was in het AMC werd opgenomen, werd de bijdrage meteen aangepast. Ze liep ondertussen wel het risico dat ze haar kamer kwijt zou raken. Kamerverhuurders hebben in de regel weinig clementie. Een medewerkster van een Afrikaanse collega-instelling trok me over de streep: na de bevalling zou er wel een nieuwe kamer te vinden zijn. Hoewel: wie wil er opeens een huilende baby bij?

Vlak voor de geboorte kwam de vader in beeld; hij was kort geleden uit vreemdelingenbewaring ontslagen. Met een beroep op artikel 64 van de Vreemdelingenwet krijgt hij voorlopig verblijfsrecht om het gezin niet ter plekke al uit elkaar te rukken.

Op 9 maart werd het zoontje geboren, Gary en nog twee typisch Ghanese namen. Hij lag al aan de borst, totdat ... hij van Lisa werd afgenomen en overgedragen aan Jeugdzorg. De Raad voor de Kinderbescherming had geoordeeld dat Lisa niet voor haar kind kon zorgen. Ook haar andere kind, een dochter, was indertijd uit huis geplaatst omdat Lisa psychisch ziek zou zijn. Eén van onze 'vaste' advocaten hield zich bezig met de verblijfsprocedure van de vader. Er moest daarnaast een advocaat worden gezocht die de rechten van de ouders op de voogdij over de jonggeborene moest bepleiten. Dat was niet gemakkelijk, want de aangeraden advocaat bleek juist de pleitbezorger van Jeugdzorg te zijn en dat zou zorgen voor 'conflicting interests'. Voor een rechtelijke beslissing ten gunste van het stel moest sprake zijn van een stabiele woonsituatie.

Zo stapelen problemen zich soms op.

VOOR WAT HOORT WAT

Youssouf komt uit West-Afrika en is uitgeprocedeerd. Hoewel voor zijn land een beschermingsbeleid gold, kwam hij niet in aanmerking voor opvang, omdat hij zijn nationaliteit niet kon aantonen. Bij twijfel word je bijna standaard 'AC afgedaan'. Hoeveel migranten zeggen niet dat ze bijvoorbeeld uit een land als Soedan komen, terwijl het land van herkomst Nigeria is. Of ze zeggen dat ze uit Burundi komen terwijl ze de armoede uit bijvoorbeeld Tanzania of Kenia zijn 'ontvlucht'. Youssouf bleef met een uitgeprocedeerde status in Amsterdam rondhangen. Een tijdje kon hij vanwege zijn jonge leeftijd nog terecht in de jeugdopvang van Het Poortgebouw, maar hij vond zijn weg in Amsterdam, had een slaapplek bij een landgenoot in de Bijlmer en bezocht de inloophuizen die de stad telt. Zo af en toe kwam hij langs bij de Open Deur of in het Kerkhuis.

Toen ik na mijn sabbatsperiode weer terug kwam in Het Wereldhuis zag ik hem opeens met glimmende oorknopjes. Of hij in mijn blik verbazing had geraden, weet ik niet. Wel kwam er opeens een verhaal uit dat ik nog niet kende. De werkelijke reden van zijn vertrek uit zijn land was geweest dat hij door zijn vader was verstoten omdat hij seksuele contacten had met mannen. Dat was haram. Met zijn moeder werd hij op straat gezet. Hij had er in zijn asiolverhaal nooit over durven praten. Hij woonde sinds kort bij een gepensioneerde meneer die bij het inloopcentrum wel vaker jonge mannen oppikte. Of hij verliefd was? Zijn ogen zochten de grond. Wat moest hij anders. Deze meneer beloofde hem een verblijfsvergunning op grond van verblijf bij partner. Je moet wat. De meneer had een stevige dronk over zich. Dat nam hij voor lief. Of hij, als hij wist dat de man wel vaker jongens mee naar huis nam, wel aan veilige seks deed? Nee, dat wilde de meneer niet. Youssouf haalt zijn schouders op. Hij neemt risico's, dat weet hij.

Soms is de meneer er niet zeker van of hij de aanvraag voor de verblijfsvergunning wel wil doorzetten. Er zijn momenten dat Youssouf zich misbruikt voelt. Hij heeft het gevoel dat hij klem zit. Maar misschien is het toch wel de 'stepping stone' naar een betere toekomst. We noemen het 'transactionele seks': voor wat hoort wat. Het komt vaker voor dan we denken. Bij vrouwen en bij mannen.

PASTOR IN THE HOUSE

Margrietha Reinders

Predikant van de Protestantse Kerk Amsterdam en pastoraal counselor bij de Stichting VPSG, Pastorale opvang bij huiselijk en seksueel geweld

VROUWEN ZONDER PAPIEREN

‘Nog nooit heb ik me zo beschaamd, zo machteloos gevoeld als toen ik hier in Amsterdam aankwam zonder hulp, zonder familie, zonder papieren, zonder eten en drinken, alleen maar met een koffertje met wat kleren. Niet alleen ikzelf was geschonden, maar mijn hele bestaan was ondermijnd geraakt. Het enige wat mij in leven houdt, is de hoop dat ik mijn kinderen terug zal zien en ze een beter leven kan geven.’

Bovenstaande woorden zijn opgetekend uit de mond van Elfride, die ik sprak in Het Wereldhuis tijdens een van de eerste ontmoetingsdagen voor vrouwen zonder papieren. Elke donderdag staan de kamers en de keuken van Het Wereldhuis open voor vrouwen, die om welke reden dan ook geen verblijfsdocumenten hebben en op zoek zijn naar een eigen leven binnen of buiten de marges van onze stadseconomie. Elfride is een van hen. Helaas kon ze na die eerste keer niet meer komen omdat ze te neerslachtig was en kampte met gezondheidsproblemen.

GESCHIEDENIS VOL VERNEDERING

Na wat ze heeft meegemaakt in de jaren voorafgaand aan haar komst naar Nederland is dat ook niet verwonderlijk. Zoals een deel van de illegaal in Nederland verblijvende vrouwen is ze een overlevende van mensenhandel.

Ze draagt er letterlijk de littekens van mee in haar lijf. Ooit liet ze zich meeslepen door de verhalen van een landgenoot in West-Afrika, die haar een baan in Europa beloofde in ruil voor haar paspoort en spaargeld. Ze liet haar kinderen achter bij familie en reisde af naar Italië, waarna ze onder dwang en constante bewaking in de prostitutie moest gaan werken. Pas na jaren slaagde ze erin naar Amsterdam te ontkomen met haar koffertje en haar geschiedenis vol vernederingen.

Helaas staat dit verhaal niet op zichzelf. Mensenhandel is een misdrijf dat dagelijks slachtoffers maakt.

KWETSBAAR EN DAPPER

Vrouwen zonder papieren zoals Elfride vormen een kwetsbare groep onder de migranten in Nederland. Een deel van hen torst een oorlogsgeschiedenis vol gruwelijk geweld met zich mee en is gescheiden van familie en gezin.

Velen hebben gezondheidsproblemen of worstelen met trauma's uit het verleden, onzekerheid over de toekomst en het gemis van hun kinderen. Het is vaak lastig voor hen om niet weer terecht te komen in een situatie van uitbuiting en grote economische afhankelijkheid.

Scholing, gezondheidszorg, hulpverlening bij psychische schade en sociale voorzieningen zijn voor deze groep vrouwen moeilijk bereikbaar: ze houden zich vaak angstvallig schuil. Soms met een of meer kleine kinderen, die geboren werden na aankomst in Nederland uit doorgaans weinig stabiele relaties met mannelijke 'helpers'.

Toch houden velen van hen zich dapper staande met een baan als schoonmaakster of horecawerkster, naaister of kokkin. Samen met andere ongedocumenteerden overleven ze in kleine netwerken van kerken of andere sociale verbanden.

SAMENSPANNEN TEGEN HET KWAAD

Ik heb groot respect voor de levenskracht en moed van deze vrouwen, die in een bijna hopeloze situatie proberen overeind te blijven en het leven kleur te geven, terend op hoop, strijdbaarheid, onderlinge vriendschap en verlangen. Samen met de andere medewerkers van de vrouwendag in Het Wereldhuis wil ik graag bijdragen aan een klimaat van veiligheid en vertrouwen voor deze vrouwen, waar binnen ze hun verhaal kunnen vertellen, zich kunnen ontspannen, taallessen, naailessen of een teken- of computercursus kunnen volgen, samen koken, internetten, netwerken of muziek maken, bidden, discussiëren en lachen.

De vrouwendag is een plek om even uit de wind te zijn, uit te huilen als het moet en samen te spannen tegen het kwaad. Vandaar dat er op het weekrooster van Het Wereldhuis staat: 'Pastor in the house', op donderdagmiddag vanaf 14.00 uur. Women only!

SAMENWERKING

EEN NETWERK VOOR WIE GEEN VANGNET HEEFT

Voor de weerbarstige en complexe situaties waarin ongedocumenteerden terecht kunnen komen is een goed netwerk van groot belang. Een netwerk waarin actuele informatie wordt gedeeld en men elkaar helpt met bijzondere talenten en specialistische kennis. Een netwerk dat warmte kan bieden in kille tijden. Onmisbaar voor de individuele migrant maar net zo goed voor de ondersteuners van ongedocumenteerden.

BINNEN EN BUITEN DE MUREN VAN HET WERELDHUIS

Een deel van deze organisaties maakt gebruik van ruimtes in Het Wereldhuis. Zij houden spreekuur, beleggen vergaderingen of bieden informatiebijeenkomsten aan. In de vorige hoofdstukken heeft u kunnen lezen over Dokters van de Wereld, de advocaten van het juridisch spreekuur en de VPSG, Pastorale opvang bij huiselijk en seksueel geweld. Behalve hen houden ook een aantal zelforganisaties kantoor op Het Wereldhuis. Zij bieden spreekuren aan voor hun eigen leden, organiseren scholingen en vieren feest. Vakbond FNV Bondgenoten houdt regelmatig kaderbijeenkomsten voor hun ongedocumenteerde leden in Het Wereldhuis.

GOEDE SAMENWERKING

Maar ook buiten de eigen muren streeft Het Wereldhuis naar samenwerking. Een aantal van de organisaties waarmee wij in de afgelopen maanden hebben samengewerkt voor individuele hulpverlening hebben wij in hoofdstuk 3 genoemd. Goed contact met migrantenorganisaties en zelforganisaties is van groot belang. Zij fungeren als multiplicator van informatie, bijvoorbeeld als het gaat om de basisrechten van ongedocumenteerden. Zij kunnen hun leden informeren over het aanbod van Het Wereldhuis.

Met de WOU, Werkgroep Opvang Uitgeproceederden van de Raad van Kerken Amsterdam, is de samenwerking intensief. De werkgroep is gehuisvest in de Corvershof, een van gebouwen van het Protestants Centrum Amsterdam waarvan ook Het Wereldhuis deel uit maakt. Mensen met een asielverleden worden voor individuele begeleiding doorverwezen naar de WOU. Voor medische hulp verwijzen we door naar de Kruispost wanneer spoedige, laagdrempelige huisartsenhulp nodig is.

KIEZEN VOOR MEKAAR

Deze samenwerkingsverbanden helpen ons om alert te blijven, bijvoorbeeld wanneer zich nieuwe knelpunten in de ondersteuning van ongedocumenteerden voordoen. Zo signaleerden we begin 2009 dat de nieuwe regeling voor medische hulp (waarborgfonds) geen tandheelkundige hulp voorziet. In samenwerking met Dokters van de Wereld, ASKV, Steunpunt Vluchtelingen, het Kerkhuis van de Protestantse Diaconie Amsterdam, de Open Deur, verbonden aan de parochie H. Nicolaas, de Kruispost, een medische hulppost op Oudezijds 100, SVAZ, Stichting Vluchtelingenwerk Amstel tot Zaan, SVZW, Steungroep Vrouwen zonder Verblijfsvergunning en de WOU is het tandheelkundig fonds 'Kiezen voor mekaar' in het leven geroepen. Een aantal tandartsen in Amsterdam is benaderd met de vraag of in hun praktijk een aantal patiënten kan worden behandeld om onnodig lijden en complexe (en uiteindelijk kostbare) complicaties te voorkomen. Om de kosten te dekken is financiële ondersteuning gezocht. Van de Diaconie van de Evangelisch-Lutherse Gemeente Amsterdam en van de Parochiële Caritas Instelling, PCI, van de parochie van de H. Nicolaas in Amsterdam-Centrum werd elk een bijdrage van 2.500 euro toegezegd. Aan het College van B&W van Amsterdam wordt het verzoek gedaan om aan het fonds een bijdrage te verstrekken van 5.000 euro. Met deze toezeggingen zouden de kosten voor de naar verwachting 120 patiënten gedekt zijn. Het fonds 'Kiezen voor mekaar' wil ook een signaleringsfunctie hebben om in de toekomst tandheelkundige zorg weer op te nemen in het waarborgfonds.

IN BEELD

De specialisaties van de organisatie in het netwerk maken dat verschillende groepen van Amsterdamse ongedocumenteerden in beeld zijn. In dit laatste hoofdstuk doet een tweetal van onze netwerkpartners: ASKV, Steunpunt Vluchtelingen en het Coördinatiepunt Mensenhandel verslag van hun ervaringen met ongedocumenteerden. Tenslotte doet Frans Rademaker, vrijwilliger in Het Wereldhuis, verslag van zijn ervaringen met ongedocumenteerde minderjarige jongeren.

Evelyn Schwarz

*Werkzaam voor de Protestantse Diaconie Amsterdam
en projectleider van Het Wereldhuis*

GEEF NIET OP!

Petra Schultz

*Werkzaam bij ASKV Steunpunt Vluchtelingen
www.askv.nl*

TUSSEN WAL EN SCHIP

Misschien denkt u dat er een zwart - wit onderscheid is tussen mensen die legaal in Amsterdam zijn en mensen die hier illegaal zijn. In werkelijkheid zijn er Amsterdammers die rechtmatig in Nederland zijn omdat ze een aanvraag voor een verblijfsvergunning hebben ingediend, maar die geen enkel recht hebben op werk, uitkering of opvang. Zij hebben een aanvraag ingediend omdat:

- ze ernstig ziek zijn
- het land van herkomst geen reispapieren geeft om terug te keren
- er individuele schrijnende omstandigheden zijn

Er is veel discussie over deze groep. De landelijke overheid wil dat de gemeenten als Amsterdam stoppen met het ondersteunen van deze mensen. De gemeenten vinden dat de landelijke overheid deze groep opvang moet geven, zoals voor 1998 ook gebeurde. Het zal er de komende tijd om spannen of deze groep helemaal tussen wal en schip valt, of dat er eindelijk een goede regeling komt.

BUITEN SCHULD

Een van deze mensen is Mehdi, een Palestijn, geboren op de Westbank. Bij zijn aankomst in Nederland in 2002 diende hij een asielverzoek in. Die werd gelijk afgewezen en hij werd direct in vreemdelingenbewaring vastgezet. De Immigratiedienst noemt dit: 'ter voorbereiding van uitzetting.' De uitzetting lukte niet en na zes maanden werd hij op straat gezet, 'geklinkerd' zoals Justitie dat noemt in vakjargon.

In 2005 kwam hij bij ons. We hebben hem geholpen met het indienen van een aanvraag voor een verblijfsvergunning. Dit heet een 'buiten schuld aanvraag' omdat zowel de Palestijnse autoriteiten als de Israëliëse ambassade hem geen reispapieren gaven. Hij kan dus buiten zijn schuld Nederland niet verlaten. Het eerste jaar na het indienen van deze aanvraag heeft de gemeente hem ondersteund, daarna hield deze steun op. Hij moest leven van klusjes en financiële

steun van anderen. De IND nam in 2006, 2007 en 2008 geen beslissing over zijn aanvraag. Wel liet ze hem diverse keren onder haar toezicht contact opnemen met de Israëlische en Palestijnse vertegenwoordigers in Den Haag.

In 2009 kwam eindelijk het antwoord van de IND: hij kreeg zijn verblijfsvergunning. Mehdi heeft een advies voor anderen: 'Geef nooit op. Het is moeilijk, ik dacht na zes jaar ook niet meer dat ik nog een verblijfsvergunning zou krijgen. Ik had het bijna opgegeven. Maar wees geduldig, geef niet op, en breng al de documenten die de IND vraagt. Ik ben zo vaak naar de ambassade gegaan, naar de Vreemdelingendienst, ik heb mijn broer in Palestina gebeld, ik ben naar de Dienst Terugkeer en Vertrek gegaan en naar de rechtbank. Zonder hulp had ik niet geweten wat ik moest doen. De IND geeft je niet zo maar een status.' Met een doos vol zoetigheid, een truitje voor de winter en een blouse voor de zomer bedankt hij ons voor alle steun.

MEDISCHE PROCEDURES

In 2005 kwam ook Khaled op ons spreekuur. Hij is afkomstig uit Uruzgan, Afghanistan. Voordat we een aanvraag voor een verblijfsvergunning in hadden kunnen dienen werd hij opgepakt door de vreemdelingenpolitie. In 2006 zat hij twee maanden en tien dagen in de gevangenis in Roermond 'ter voorbereiding van uitzetting'.

Khaled: 'Het was een oud gebouw, de bewakers zeiden dat het nog door Hitler was gebruikt.' Ik ben Khaled daar op gaan zoeken, maar een boek of kledingstuk voor hem achterlaten was niet toegestaan. Na de detectiepoort, bij de kluisjes waar we onze spullen achterlieten, hingen briefjes met de regels waaronder: 'fysiek contact niet toegestaan, ook niet tussen ouders en kinderen'. Khaled vertelde me dat hij met een andere Afghaanse jongen op een cel zat, tweeëntwintig uur per dag. Een uur mochten ze luchten en een uur pingpongen.

Tijdens zijn asielpcedure werden Khaled's psychiatrische problemen niet onderkend. Na zijn vrijlating is het gelukt om psychiatrische behandeling voor hem te regelen bij het Equatorproject van het AMC. Een project specifiek gericht op de behandeling van getraumatiseerde vluchtelingen. In 2006 diende hij een aanvraag in voor een verblijfsvergunning op medische gronden. Net als Mehdi konden we hem een jaar financiële ondersteuning vanuit de gemeente geven. Hij heeft daarnaast een tijd onderdak en leefgeld van het ASKV gekregen. De lang verwachte verblijfsvergunning kwam uiteindelijk in 2008. Maar om een uitkering te krijgen moest hij zich eerst inschrijven in Amsterdam. Dat was lastig want om een kamer te huren moest hij geld hebben. In 2009, als hij zijn

SAMENWERKING

verblijfsvergunning al bijna een jaar heeft, is zijn uitkering eindelijk rond. Hij heeft nu ook een ziektekostenverzekering en is eindelijk uitgebreid bekeken door een tandarts. Niet alleen voor de ergste pijnklachten, 'maar echt met foto's, de tandarts gaat mijn kapotte tanden herstellen.'

Khaled: 'Wat zouden mensen moeten doen zonder hulp? Illegaal zijn is heel moeilijk, je hebt geen verzekering en bent altijd bang teruggestuurd te worden.' Hij wil me 12 euro geven. Hij heeft het verschil uitgerekend tussen het geld dat wij hem onlangs gegeven hebben en het geld dat de Dienst voor Werk en Inkomen, DWI, aan ons heeft terugbetaald.

Khaled wil nooit meer naar Afghanistan. Hij heeft daar vreselijke dingen meegemaakt. Maar hij zou zo graag zijn vrouw en dochter terugvinden en hen hier naar toe laten komen. Hij zal eerst een baan moeten vinden, waardoor hij aan de inkomenseis van de IND voldoet.

L'hymne De La Nubile

Sur le sentier aride
 erre une silhouette vêtue
 des haillons sevrés d'indigo
 Ses yeux rougis sondent
 des pistes anonymes

Princesse noble à
 L 'honneur poignardé,
 Elle erre de dune en dune
 Silhouette honnie,
 fragile roseau
 au gré des tempêtes

Son bas-ventre meurtri
 par le supplice subi
 la veille et l'avant-veille
 enflamme sa raison,
 guide ses pas
 vers le purgatoire

Cheveux au vent
 la nubile apprivoisée
 rattrape son pagne
 tâché de sang,
 lasse mais coriace
 arrive enfin au puits

Adossée à sa margelle,
 chante l 'hymne
 de sa vie de chienne,
 implore pardon
 aux siens et au ciel,
 et saute dans le vide

Ô Princesse bien-aimée,
 ton dernier cri
 au vent et aux étoiles
 a brisé les fers,
 noyé les peurs
 dans la guelta de Timia

Ô Gardienne de tentes
 témoin d'horreurs,
 raisin mûr au soleil,
 dîner de charognards,
 ton suicide restera balise
 dans les ténèbres.

Jean Bouah

SLACHTOFFERS VAN MENSENHANDEL

Julia Tchikhatcheva

Maatschappelijk werker van het Amsterdams Coördinatiepunt Mensenhandel

WELKE WEG BEWANDELEN?

Veel slachtoffers van mensenhandel zijn ongedocumenteerd. Hoe beïnvloedt dat de keuzes die zij maken? Hoe correct is deze vraag eigenlijk? Zijn slachtoffers van mensenhandel allemaal ongedocumenteerd? Hebben ze überhaupt keuzes? Het is heel moeilijk om eenduidige antwoorden te geven die recht doen aan zo'n grote en diverse groep. Met slachtoffers van mensenhandel in dit artikel bedoel ik mensen, vrouwen en mannen, die gedwongen in de prostitutie hebben gewerkt en op een of andere manier aan hun handelaars zijn ontsnapt. Welke weg bewandelen deze mensen?

Het zal voor de meeste Nederlanders logisch lijken dat je in deze situatie rechtstreeks naar de politie stapt om hulp te vragen. Maar dat is niet de eerste stap van de meeste slachtoffers. Ze zijn bang. Bang om in de gevangenis te belanden. Ze zijn hier immers illegaal. Bang voor de politie. Hoe vaak hebben ze van hun handelaar, hun 'master', niet gehoord dat de politie hier nog erger is dan in Nigeria, Sierra Leone of Jamaica. Dat je gemarteld wordt of zelfs meteen doodgeschoten. Ze zijn ook vaak bang dat de politie contact opneemt met hun familie en hen zal inlichten over wat hen is overkomen. Deze angst gaat gepaard met schaamte. Schaamte kan een besturingskracht zijn achter zwijgen en bewust afzien van actie door de slachtoffers. Dan is er ook nog eens de angst om teruggestuurd te worden door de politie. Vaak betekent 'terug' opnieuw in de handen vallen van hun handelaar, hun 'master', en nog meer ellende meemaken.

Wat zijn de mogelijkheden die deze mensen hebben? Wat doe je als je door een toevallig openstaande deur naar buiten bent gestormd, in een willekeurige bus bent gestapt, een paar straten verder weer uitgestapt en op een totaal onbekende plaats staat waar je niemand kent en bang bent?

DOODLOPENDE WEG?

Lija uit Sierra Leone heeft, toen ze was weggevlucht, een zwarte vrouw op straat aangesproken. Ze heeft haar verteld dat ze in nood was en om raad gevraagd.

De vrouw heeft haar een adres gegeven van een café in Amsterdam-Zuidoost waar veel mensen uit Sierre Leone komen.

Zo begint vaak het nieuwe leven van mensen die weken, maanden of jaren slaaf of slavin zijn geweest, via een café, een kerk of iemand die je de weg naar zulke plekken wijst. Een nieuw leven tussen mensen van dezelfde afkomst met dezelfde taal, tradities en religie. Een leven in een gemeenschap die je steunt, in vrijheid en zonder angst.

Maar is dat wel zo? Hebben ze werkelijk geen angsten meer? Voelen ze zich vrij? Lija was zwanger maar durfde niet naar de dokter te gaan. Ze durfde haar verhaal niet te vertellen, ook niet aan haar pastoor. Ze wist niet dat er organisaties zijn die haar konden helpen, dat ze als een slachtoffer van mensenhandel bepaalde rechten had. Ze heeft via nieuwe kennissen schoonmaakwerk gevonden. Ze heeft drie maanden hard gewerkt maar geen geld voor al haar werk gekregen. Zo'n illegale vrouw gaat toch niet naar de politie dachten haar werkgevers waarschijnlijk, haar nieuwe uitbuiters.

Waarom zette ze uiteindelijk wel een stap naar onze organisatie, het Amsterdams Coördinatiepunt Mensenhandel, en later ook naar de politie? Ik denk vanuit haar wanhoop, vanuit het gevoel dat ze op een doodlopende weg stond. Maar ook vanuit de hoop dat er wel degelijk een andere weg mogelijk was. Vrouwen uit Afrikaanse landen worden heel vaak door kerken en mensen uit hun eigen land ondersteund. Dat is een belangrijke hulpbron voor deze vrouwen. Aan de andere kant blijven ze maanden en soms jaren illegaal in Nederland wonen uit angst voor represailles, met schaamte over hun verleden, zonder professionele begeleiding, zonder erkenning en zonder perspectieven voor de toekomst.

AFHANKELIJK OF ONAFHANKELIJK

Er zijn ook mensen die een andere weg bewandelen. Maria uit Bulgarije kan van geluk spreken. Ze is nu weer vrij, ze hoeft niet meer 18 uur per dag te werken en al haar geld aan haar 'baas' te geven. Ze wilde al lang weg, maar waarheen? Ze kon niet terug naar Sofia, daar is niemand meer die op haar wacht. Maar in Amsterdam kende ze ook geen mens. Toen heeft Joris haar hulp aangeboden. Natuurlijk had ze al gemerkt dat die steeds terugkomende klant een zwak voor haar had. Nu woont ze bij hem thuis. Of ze een relatie hebben? Nee, zo zal ze het niet willen noemen. Natuurlijk hij betaalt alles voor haar, ze heeft nu toch geen geld. Maar als haar leven weer op de rails staat, gaat ze bij hem weg. Dit is een van die typische verhalen, die wij vaker horen in ons werk. Deze verhalen lopen verschillend af. Vaak niet zoals in een sprookje. Het komt voor dat 'een redder' op een dag in 'een dader' verandert. De vrouw vervalt dan weer in een slachtofferrol. Hoe dat komt? Ik geloof dat je pas vrij kunt zijn als je je vertrouwen in je eigen kracht hebt teruggevonden en meerdere mogelijkheden

voor je ziet om uit te kiezen. Dan pas kun je boven je slachtofferrol uitstijgen. Het is goed te begrijpen dat, wanneer je korte of lange tijd slachtoffer van mensenhandel bent geweest en in een afhankelijke positie hebt gezeten, je de steun van anderen hard nodig hebt om weerbaar en sterk te worden. Aan de andere kant is er de neiging van sommige vrouwen en mannen het leven niet meer in eigen hand te nemen en van een ander afhankelijk te blijven. Die ander kan een nieuwe vriend zijn of een pastoor of een hulpverlener. Hulp is ontzettend belangrijk. Afhankelijkheid lijkt een tijdje prettig, maar helpt uiteindelijk niet.

OVERLEVEN

Zijn slachtoffers van mensenhandel dan niet sterk? Wel als je kijkt naar wat ze meemaken, waar ze doorheen moeten. Temidden van zoveel ellende toch de hoop niet verliezen en doorgaan met je leven kun je moeilijk zwak noemen. Overleven is hun hoofddoel. Ze sluiten hun gevoelens af en regelen hun leven: werk (vaak illegaal), woonruimte (meestal een klein kamertje), het voeden en opvoeden van de kinderen en constant bezig zijn om hulp te zoeken. Deze mensen zijn blij als ze weer een dag overleefd hebben. Ze zijn vaak niet meer in staat om aan lange termijn planning te doen en te dromen. De moeilijkste vraag voor velen van hen is: hoe wil je dat je leven er over vijf jaar uit ziet?

ONGESCHONDEN

Wat helpt deze slachtoffers van mensenhandel om verder te gaan met hun leven en te blijven hopen? Dat is een existentiële vraag waarop verschillende antwoorden mogelijk zijn. Bijvoorbeeld:

- God
- Kinderen
- Ouders
- Belofte aan een lotgenoot
- Geloof in omwenteling en in beter leven
- Herinneringen aan mooie ervaringen van vroeger
- Gevoelens van wraak
- Hoop op rechtvaardigheid

Ik vind het bijzonder om te zien dat deze mensen ondanks alles wat ze hebben meegemaakt vaak toch niet verbitterd zijn. Ze blijven de goedheid van het leven en van mensen zien, ze kunnen dankbaar zijn, gevoelens van blijdschap ervaren en iets voor een ander betekenen wat vaak helend werkt.

Slachtoffers van mensenhandel zijn een bewijs voor mij dat een mens enorm veel innerlijke kracht heeft. Ik geloof samen met Etty Hillesum, die middenin de verschrikkingen van de Tweede Wereldoorlog in 1943 in haar dagboek schreef, dat: 'men een stukje van z'n ziel ongeschonden bewaren kan door alles heen.'

MINDERJARIGE JONGEREN

Frans Rademaker

Vrijwilliger in Het Wereldhuis

VRIJWILLIGER

Als vrijwilliger werk ik al geruime tijd in Het Wereldhuis om op die manier een bijdrage te leveren aan de verbetering van de omstandigheden van ongedocumenteerde mensen. In mijn vroegere baan bij de Raad voor de Kinderbescherming heb ik te maken gehad met schrijnende situaties waarin minderjarige jongeren verkeerden. Dat was een van de redenen om mij in te gaan zetten voor Het Wereldhuis. Om u kennis te laten maken met wat minderjarige jongeren overkomt geef ik twee voorbeelden, die symbool staan voor wat veel van deze jongeren meemaken.

EURIDICE

Euridice is een Afrikaans meisje en zeventien jaar als zij in 2002 in Nederland aankomt. Haar vader is vroeg gestorven, haar jongere broer is gestorven aan een slangebeet. Met haar moeder bewerkt zij het land om in hun onderhoud te kunnen voorzien. Als zij tegen haar zin moet trouwen met een man uit een naburig dorp loopt zij na een week bij hem weg. Zij is zijn vijfde vrouw. Weggelopen belandt zij in een kerk. Zij kan daar niet blijven en wordt meegenomen door een vrouw die haar te eten geeft. De vrouw vraagt haar om oppas te worden voor het kind van haar dochter. De dochter komt, zij geeft Euridice schoenen en kleding en doet haar haar in kleine vlechtjes. Er worden foto's van haar gemaakt. Op een onduidelijke manier komt, via de dochter, Euridice in Nederland terecht. Een landgenote neemt haar mee om het huishouden te doen en als babyoppas te werken. Maar eenmaal in Nederland komt Euridice terecht in een bordeel. Zij wordt gedwongen om met een aantal mannen naar bed te gaan om zo het geld van haar reis terug te betalen. Die nacht daarop loopt Euridice weg. Zij is naar haar zeggen: 'gaan rennen en rennen, lopen en lopen' en slaapt op straat. Ze komt uiteindelijk bij de politie terecht. Daar vertelt zij dat ze niet terug kan naar haar land van herkomst. Ze zal worden vermoord omdat ze bij haar man is weggelopen.

De politie regelt een noodbed en meldt de zaak aan bij de Raad voor de Kinderbescherming. Onder de melding aan de Raad staat handgeschreven dat het meisje weg moet bij de noodvoorziening waar zij is ondergebracht. Dezelfde dag nog dient de Raad een verzoek in bij de kinderrechter om te voorzien in een voorlopige voogdij. De kinderrechter stelt haar per direct onder voorlopige voogdij voor de duur van drie maanden. Euridice wordt op een geheim adres in Nederland ondergebracht. Zij doet daar aangifte van vrouwenhandel. Begin 2003 wordt de voogdij uitgesproken over Eurice en opgedragen aan een stichting, gespecialiseerd in jeugdbescherming voor vluchtelingen. De Raad sluit het onderzoek af. De laatste informatie in het dossier geeft aan dat het redelijk goed met Euridice lijkt te gaan.

DOENJA

Doenja een meisje van zeventien jaar dat Russisch spreekt, ook al is het niet haar moedertaal, wordt in 2002 door de politie aan de Raad gemeld. Zij is aangehouden met een vals paspoort op een luchthaven in Nederland. Ze is mogelijk slachtoffer van vrouwenhandel en mogelijk geronseld voor prostitutie. Naar aanleiding van de inverzekeringstelling doet de Raad onderzoek. De Raadsonderzoekster krijgt kort de gelegenheid om met haar te praten. Doenja vertelt dat zij in haar eentje naar Nederland is gekomen om te werken in een bar of in de prostitutie: 'Het is hier beter en je kunt hier geld verdienen', zegt ze. In haar land van herkomst heeft zij naar haar zeggen geen toekomst. Zij is nooit eerder in Nederland geweest. Via een uitgaansgelegenheid is het valse paspoort voor haar geregeld. Zij hoefde niet voor het paspoort of de reis te betalen. Zij werd niet gedwongen. In Nederland moest zij 'voor verdere regeelingen' naar een van tevoren opgegeven adres. Doenja wordt niet strafrechtelijk vervolgd omdat zij slachtoffer lijkt van vrouwenhandel.

De Raad doet verder onderzoek omdat zij minderjarig is en zonder gezag in Nederland verblijft. Door de politie is Doenja, na verhoor, ondergebracht op een veilig adres. Op aanraden van de politie heeft zij aangifte gedaan.

Doenja vertelt dat zij uit een normaal gezin komt. Haar vader werkt in een fabriek, haar moeder heeft zij al twee jaar niet gezien omdat die in Italië werkt. Haar zuster, die rechten heeft gestudeerd, wil naar Canada of de Verenigde Staten. Doenja volgde VWO onderwijs, richting informatica.

De Raad dient een verzoek in tot regeling van de voorlopige voogdij. Maar bij de behandeling van dat verzoek bij de rechtbank wordt duidelijk dat Doenja is verdwenen. Zij is ook niet verschenen om als getuige te worden gehoord tegen twee verdachten. Doenja blijkt zich niet te hebben gehouden aan de regels van het opvangadres: binnen zijn na 23.00 uur. Sinds eind 2002 ontbreekt van haar elk spoor. Door de voorlopige gezinsvoogdij is aangifte van vermissing gedaan. De Raad heeft het dossier van Doenja gesloten.

If Only

If only writing letters
of support or sympathy;
of concern and solidarity;
or if only poems and essays are enough
for the people
of my country
to win their liberation.....

Then, I'd rather offer
myself to sit
in one corner
of a peasant's hut
to compose bullets
out of hymns
to nurture rice
and stock guns
out of writing essays.

I'd rather slump
on the cold pavement
in the picketlines
to inscribe the misery
of the proletariat
and the inhumanity
of his capitalist nemesis;

Or I'd rather
mingle with the old folks
in their solitude
and etch on leaves
their youthful dreams
of freedom; of a season
when there wouldn't be
any more gloom,
and the sun
would never set.

29 March 1985

(revised 23 April 2009)

Il compose le numéro de sa maîtresse et tombe sur son épouse

Dans ce monde d'ici bas, il y a de ces choses qui se passent sans qu'on ait pu imaginer un seul instant que eela pouvait arriver. Abdoul n'a jamais mis dans sa tête que son épouse et sa maîtresse pouvaient se rencontrer un jour, à plus forte raison se connaître. Mais la vie réserve très souvent des surprises, a-t-on coutume de dire. Et la surprise de sa vie, Abdoul l'a eu le mardi dernier. Dans l'après-midi, il était à son travail quand la mouche de la tendresse l' a piquée. Alors il compose le numéro de sa maîtresse et tombe sur son épouse.

La suite dans le récit qui va suivre ...

Abdoul crut à l'instant qu'il rêvait. Il n'en croyait pas ses oreilles. Quelques secondes dans le monde inconscient et il revint à lui. C' est bel et bien la voix de son épouse Hadjara qui vibrait dans son téléphone. Sans doute que c'est son bref silence après son « Allo! » qui alerta son interlocutrice du trouble de son interlocuteur. En remettant à Nafissa son téléphone portable, Hadjara avait déjà « photographié » dans sa tête le numéro de l' appelant. Sur le champ, elle fit la connexion : cette voix qui lui a parue familière et ce numéro qu'elle connaissait par coeur, plus de doute, l'homme qui avait appelé n'était d'autre que son époux, son Abdoul, le père de ses enfants. La communication entre Nafissa et son interlocuteur ne dura pas plus d'une dizaine de secondes. L'homme avait promis à sa dulcinée de rappeler. Deux minutes s'étaient écoulées, le temps que Hadjara reprenne le téléphone de Nafissa pour s'assurer qu'elle ne se trompait guère. Effectivement, c'était le numéro de son Abdoul. Ce dernier, de son côté, mourait d'envie de vérifier s'il ne s'était pas trompé. Il y a tellement des voix qui se ressemblent que celle qu'il avait entendue pouvait être autre que la voix de sa Hadjara. Cette fois, il composa le numéro de son épouse pour savoir sa position. Gardant tout son sang froid, Hadjara fit comprendre à son époux qu' elle se trouvait à la cérémonie de baptême dont elle lui avait demandé la permission pour s'y rendre et que tout se passait bien. Ainsi rassuré, Abdoul se remit de son trouble.

Mais le soir, quand il regagna son domicile situé à Karadjé, il ne s'en revenait pas de sa surprise. Dans sa maison, trois femmes causaient le plus normalement et tranquillement. Il y avait son épouse Hadjara, sa maîtresse Nafissa et une autre dame. À la vue de son amant, Nafissa paniqua et demanda la route, prétextant qu'il se fait tard. Quant à Abdoul, il s'engouffra dans la chambre à coucher et refusa de sortir. C'est alors que Hadjara arracha le téléphone de Nafissa et appela au numéro de son époux. Le portable d' Abdoul s' est beau mis à sonner, il refusa de prendre et même l' éteignit. Ainsi l'infidélité de l'épouse de Hadjara fut mise à nue. Quant à Nafissa, elle prit la poudre d'escampette abandonnant son téléphone dans les mains de l'épouse trompée. Finalement, c' est la troisième dame du nom de Maimouna qui joua au sapeur pompier dans le ménage du couple Abdoul/Hadjara et ramena le téléphone de Nafissa. Comment Hadjara a-t-elle fait la connaissance de la maîtresse de son époux ? En réalité, les deux protagonistes étaient toutes amies de Maimouna. C'est grâce à cette dernière qu'elles ont fait connaissance à la cérémonie de baptême de l' enfant de la cousine de Maimouna. Et lorsque Hadjara découvrit la relation de son époux avec Nafissa, elle invita les deux femmes chez elle sans que celles-ci se rendent compte qu'il s'agit d'un traquenard. Voilà un homme qui va prendre du temps à se taper une nouvelle maîtresse.

Jean-Adamou Bouah

Life Leven

Life

Life is like the quick-flashing scenery outside a speeding train
Invigorate it with a better view before it stops and there is no
more scenery to see Fill it with pleasurable memories for those
around you and beyond
Entrust it to the infallible care of God.

Leven

*Leven is als de snel passerende landschap van een
hogesnelheids trein
Ervar het met een beter uitzicht voor het afgelopen is
Vul het met aangenaam herinneringen aan mensen om je heen
Eer het met de onfeilbare zorgzaamheid van God
Nagenieten ervan zoals God het heeft bedoeld*

Abbay Ssessanzi